PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

2007. gada 11. jūlijā *

Lieta T-170/06

Alrosa Company Ltd , Mirnija [*Mirny*] (Krievija), ko pārstāv R. Subioto [*R. Subiotto*], S. Moblijs [*S. Mobley*] un K. Džounss [*K. Jones*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv F. Kastiljo de la Tore [*F. Castillo de la Torre*], E. Velans [*A. Whelan*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji,

atbildētāja,

par Komisijas 2006. gada 22. februāra Lēmuma 2006/520/EK par procesu saskaņā ar [EKL] 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta COMP/B-2/38.381 — *De Beers*) (OV L 205, 24. lpp.), ar kuru tiek atzītas par saistošām *De Beers* saistības pārtraukt neapstrādāto dimantu pirkumus no *Alrosa* no 2009. gada, pēc pirkuma apjomu, kas veikti no 2006. līdz 2008. gadam, pakāpeniskas samazināšanas, un ar kuru tiek izbeigts process atbilstoši 9. pantam Padomes 2002. gada 16. decembra (EK) Regulā

* Tiesvedības valoda — angļu.

Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), atcelšanu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs I. Legāls [*H. Legal*], tiesneši I. Višņevska-Bjalecka [*I. Wiszniewska-Białecka*], V. Vadapals [*V. Vadapalas*], E. Moavero Milanezi [*E. Moavero Milanesi*] un N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre, K. Poheca [*K. Pocheć*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2007. gada 19. aprīlī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas atbilstošās tiesību normas un faktiskie apstākļi

1. *Atbilstošās tiesību normas*

Regula Nr. 1/2003

1 Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), ir piemērojama no 2004. gada 1. maija.

2 Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ja Komisija uz sūdzības pamata vai pēc savas iniciatīvas atklāj, ka ir Līguma 81. panta vai 82. panta pārkāpums, tā var ar lēmumu pieprasīt attiecīgajiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām šādas pārkāpšanas izbeigšanu. Šim nolūkam Komisija attiecībā uz uzņēmumiem var ieviest tādus uzvedības vai strukturālos aizsardzības līdzekļus, kas ir proporcionāli izdarītajam pārkāpumam un kas ir vajadzīgi, lai efektīvi izbeigtu pārkāpšanu. Strukturālos aizsardzības līdzekļus var ieviest tikai tad, ja nav vienlīdzīgi efektīva aizsardzības līdzekļa, kas attiecas uz uzvedību, vai ja jebkurš vienlīdzīgi efektīvs aizsardzības līdzeklis, kas attiecas uz uzvedību, attiecīgajam uzņēmumam būtu apgrūtinošāks nekā strukturālais aizsardzības līdzeklis. Ja Komisijai ir likumīgas intereses, tā arī var konstatēt, ka pārkāpums ir izdarīts pagātnē."

3 Atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 9. pantam:

"1. Ja Komisija plāno pieņemt lēmumu, ar ko pieprasa pārkāpšanas izbeigšanu, un ja attiecīgie uzņēmumi piedāvā uzņemties saistības, lai atbilstu prasībām, kuras tiem paudusi Komisija savā sākotnējā vērtējumā [lai novērstu bažas, kuras Komisija tiem paudusi savā sākotnējā vērtējumā], Komisija var ar lēmumu atzīt šo saistību saistošo spēku attiecībā uz uzņēmumiem. Šādu lēmumu var pieņemt uz noteiktu laika posmu, un tajā secina, ka Komisijas rīcībai vairs nav pamata.

2. Komisija uz pieprasījuma pamata vai pēc savas iniciatīvas atsāk lietas izskatīšanu:

a) ja ir būtiskas izmaiņas jebkuros faktos, uz kuriem tika balstīts lēmums;

b) ja attiecīgie uzņēmumi rīkojas pretēji savām saistībām; vai

c) ja lēmums tika balstīts uz nepilnīgu, nepareizu vai maldinošu informāciju, ko sniegušas puses."

4 Atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 27. pantam:

"1. Pirms lēmumu pieņemšanas, kas paredzēta 7., 8., 23. pantā un 24. panta 2. punktā, Komisija uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, uz kurām attiecas Komisijas vadītie tiesas procesi, sniedz iespēju izteikties par jautājumiem, par kuriem Komisija izteikusi iebildumus. Komisija savu lēmumu balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt. [..]

2. Tiesas procesos pilnībā respektē attiecīgo pušu aizstāvības tiesības [tiesības uz aizstāvību]. Tās ir tiesīgas piekļūt Komisijas lietas materiāliem, uz ko attiecas uzņēmumu likumīgās intereses savu komercnoslēpumu aizsargāšanā. [..]

3. Ja Komisija uzskata to par vajadzīgu, tā var arī uzklausīt citas fiziskas vai juridiskas personas. Šādu personu pieteikumus uzklausīšanai pieņem, ja tās izrāda pamatotu ieinteresētību. Dalībvalstu konkurences iestādes arī var prasīt Komisijai uzklausīt citas fiziskas vai juridiskas personas. [..]

4. Ja Komisija plāno pieņemt lēmumu atbilstoši 9. vai 10. pantam, tā publicē īsu lietas kopsavilkumu un saistību galveno saturu vai iecerēto rīcības gaitu. Ieinteresētas trešās personas var iesniegt savus apsvērumus termiņā, ko noteikusi Komisija savā publikācijā, un kas nedrīkst būt mazāks par mēnesi. Publikācijā jāņem vērā uzņēmumu likumīgās intereses savu komercnoslēpumu aizsargāšanā."

Regula Nr. 773/2004

5 Komisijas 2004. gada 7. aprīļa Regula (EK) Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu saskaņā ar [EKL] 81. un 82. pantu, ko vada Komisija (OV L 123, 18. lpp.), tika pieņemta saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 33. pantu. Tā ir spēkā no 2004. gada 1. maija.

6 Regulas Nr. 773/2004 10. pants nosaka:

"1. Komisija rakstiski informē attiecīgās puses par pret tām vērstajiem iebildumiem. Par iebildumu paziņo katrai no tām.

2. Paziņojot attiecīgajām pusēm par iebildumu, Komisija nosaka termiņu, līdz kuram minētās puses var rakstiski darīt tai zināmu savu viedokli. Komisijai nav jāņem vērā turpmāki rakstiski iesniegumi, kas saņemti pēc minētā termiņa beigām.

[..]"

7 Regulas Nr. 773/2004 15. panta 1. punkts nosaka:

"1. Pēc attiecīga pieprasījuma Komisija nodrošina lietas materiālu pieejamību tām pusēm, kurām tā adresējusi iebildumus. Piekļuvi šiem materiāliem nodrošina pēc tam, kad paziņots par iebildumiem."

2. *Prāvas rašanās fakti*

8 Prasītāja, *Alrosa Company Ltd* (turpmāk tekstā — "*Alrosa*") ir sabiedrība, kas dibināta Mirnijā [*Mirny*] (Krievija). Tā tostarp darbojas neapstrādātu dimantu ražošanas un piegādes pasaules tirgū, kurā tā ieņem otro vietu. Tā galvenokārt veic savu darbību Krievijā, kur tā nodarbojas ar izpēti, ieguvi, vērtēšanu un piegādi, kā arī ar juvelierizstrādājumu darbībām.

9 *De Beers SA* ir sabiedrība, kas reģistrēta Luksemburgā (Luksemburga). *De Beers* grupa, kurā tā ir galvenā holdinga sabiedrība, arī darbojas neapstrādāto dimantu ražošanas un piegādes pasaules tirgū, kurā tā ieņem pirmo vietu. Tā galvenokārt darbojas Dienvidāfrikā, Botsvānā, Namībijā un Tanzānijā, kā arī Apvienotajā Karalistē. Šajās teritorijās tā nodarbojas ar izpēti, ieguvi, novērtēšanu, piegādi, tirdzniecību un ražošanu, kā arī ar juvelierizstrādājumu darbībām, tādējādi aptverot visu dimanta apstrādes ciklu.

10 2002. gada 5. martā *Alrosa* un *De Beers* nosūtīja Komisijai līgumu, kas 2001. gada 17. decembrī bija noslēgts starp *Alrosa* un divām *De Beers* grupas meitas sabiedrībām, proti, *City and West East Ltd* un *De Beers Centenary AG* (turpmāk tekstā — "paziņotais līgums"), lai saņemtu negatīvu apstiprinājumu vai atbrīvojumu atbilstoši Padomes 1962. gada 6. februāra Regulai Nr. 17, Pirmā Regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 13, 204. lpp.).

11 Šī līguma, kas tika noslēgts ilgstošu tirdzniecības attiecību starp *Alrosa* un *De Beers* ietvaros, priekšmets būtībā bija neapstrādātu dimantu piegāde.

12 Līguma 12. pantā bija noteikts, ka tas noslēgts uz pieciem gadiem no brīža, kad Komisija līgumslēdzējiem apstiprina, ka tas "nepārkāpj EKL 81. panta 1. punktu, vai tam ir piemērojams atbrīvojums atbilstoši EKL 81. panta 3. punktam, un nekādā citādā veidā nepārkāpj EKL 82. pantu".

13 Šajā periodā *Alrosa* apņēmās pārdot *De Beers* dabīgos neapstrādātos Krievijā ražotos dimantus 800 miljonu USD vērtībā gadā, bet *De Beers* apņēmās nopirkt šos dimantus no *Alrosa*, kā tas bija noteikts paziņotā līguma 2.1.1. punktā. Tomēr paziņotā līguma darbības ceturtajā un piektajā gadā *Alrosa* bija tiesīga samazināt šo vērtību līdz 700 miljoniem USD saskaņā ar līguma 2.1.2. punktu. Vērtība 800 miljonu USD apmērā, kas tika noteikta atbilstoši cenām brīdī, kad paziņotais līgums stājās spēkā, veidoja aptuveni pusi no *Alrosa* gada produkcijas vērtības un pilnībā visas produkcijas vērtību, ko tā eksportēja ārpus Neatkarīgo Valstu Savienības (NVS).

14 2003. gada 14. janvārī Komisija nosūtīja prasītājai un *De Beers* paziņojumu par iebildumiem ar numuru COMP/E-3/38.381, kurā tā pauda viedokli, ka paziņotais līgums var būt pret konkurenci vērsts līgums, ko aizliedz EKL 81. panta 1. punkts un attiecībā uz kuru nevar piemērot atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu. Šajā pašā dienā Komisija nosūtīja *De Beers* atsevišķu paziņojumu par iebildumiem ar numuru COMP/E-2/38.381, kurā tā pauda viedokli, ka šis līgums var būt dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ko aizliedz EKL 82. pants.

15 2003. gada 31. martā prasītāja un *De Beers* iesniedza kopīgus rakstveida apsvērumus Komisijai, atbildot uz paziņojumu par iebildumiem, kas pausti lietā COMP/E-3/38.381.

16 2003. gada 1. jūlijā Komisija nosūtīja prasītājai un *De Beers* papildu paziņojumu par iebildumiem, kurā tā norādīja, ka paziņotais līgums var arī būt pret konkurenci vērsts līgums, ko aizliedz līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) 53. panta 1. punkts un attiecībā uz kuru nevar piemērot atbrīvojumu saskaņā ar EEZ līguma 53. panta 3. punktu. Šajā pašā dienā Komisija nosūtīja *De Beers* atsevišķu paziņojumu par iebildumiem, atbilstoši kuram paziņotais līgums var būt arī dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ko aizliedz EEZ līguma 54. pants.

17 2003. gada 7. jūlijā Komisija uzklausīja prasītājas un *De Beers* mutvārdu paskaidrojumus.

18 2003. gada 12. septembrī prasītāja piedāvāja uzņemties saistības, kas izpaustos kā *De Beers* pārdoto neapstrādāto dimantu apjoma pakāpeniska samazināšana no sestā gada, kopš ir spēkā paziņotais līgums, un saistības no 2013. gada vispār nepārdot neapstrādātos dimantus *De Beers*. Pēc tam prasītāja atsauca šīs saistības.

19 2004. gada 14. decembrī prasītāja un *De Beers* kopīgi iesniedza saistības (turpmāk tekstā — "kopīgās saistības"), lai novērstu bažas, kuras Komisijas tām bija paudusi. Šīs kopīgās saistības paredzēja neapstrādāto dimantu, ko *Alrosa* pārdod *De Beers*, pakāpenisku pārdošanas samazināšanu, to vērtību samazinot no 700 miljoniem USD 2005. gadā līdz 275 miljoniem USD 2010. gadā, un pēc tam saglabājot šajā līmenī.

20 2005. gada 3. jūnijā Komisija publicēja *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* "paziņojumu [..] lietā COMP/E-2/38.381 — *De Beers-Alrosa*" (OV C 136, 32. lpp., turpmāk tekstā — "kopsavilkuma paziņojums"). Šajā paziņojumā Komisija norādīja, ka izmeklēšanas, ko Komisija veica saskaņā ar EKL 81. un 82. pantu, EEZ līguma 53. un 54. pantu (1. punkts), ietvaros tā ir saņēmusi saistības no *Alrosa* un *De Beers*, sniedza lietas kopsavilkumu (3.–10. punkts) un aprakstīja piedāvātās saistības (11.–15. punkts). Tā arī uzaicināja ieinteresētās trešās personas iesniegt savus apsvērumus mēneša laikā (2. un 17. punkts) un paziņoja par nodomu pieņemt lēmumu, atzīstot šo kopīgo saistību saistošo spēku atkarībā no konsultācijas ar tirgus dalībniekiem rezultātiem (2. un 16. punkts).

21 Pēc šīs publikācijas 21 ieinteresētā persona iesniedza apsvērumus Komisijai, par kuriem tā 2005. gada 27. oktobrī informēja *Alrosa* un *De Beers*. Šajā sanāksmē Komisija arī aicināja līgumslēdzējas līdz 2005. gada novembra beigām piedāvāt jaunas kopīgās saistības, kuru mērķis būtu pilnībā izbeigt to tirdzniecības attiecības no 2009. gada.

22 2006. gada 25. janvārī *De Beers* piedāvāja individuālās saistības (turpmāk tekstā — "*De Beers* individuālās saistības"), lai novērstu bažas, kuras Komisija bija paudusi, ņemot vērā konsultācijas ar tirgus dalībniekiem. *De Beers* individuālās saistības paredzēja neapstrādāto dimantu, ko *Alrosa* pārdod *De Beers*, pārdošanas pakāpenisku samazināšanu, to vērtību samazinot no 600 miljoniem USD 2006. gadā līdz 400 miljoniem 2008. gadā, un pēc tam vispār izbeigt pārdošanu.

23 2006. gada 26. janvārī Komisija nosūtīja prasītājai izrakstu no *De Beers* individuālajām saistībām un uzaicināja to sniegt apsvērumus šajā sakarā. Komisija tai nosūtīja arī nekonfidenciālo trešo personu formulēto komentāru kopiju.

24 Pēc tam prasītāja un Komisija apmainījās ar viedokļiem par noteiktiem procesa aspektiem, kā to paredz Regulas Nr. 1/2003 9. pants, un to ietekmi uz šo lietu. Galvenie jautājumi bija par piekļuvi lietas materiāliem, kā arī par tiesībām uz aizstāvību un it īpaši par tiesībām tikt uzklausītam. Turklāt 2006. gada 6. februāra vēstulē prasītāja sniedza savus komentārus par *De Beers* individuālajām saistībām un par trešo personu apsvērumiem.

25 2006. gada 22. februārī Komisija pieņēma Lēmumu 2006/520/EK par procesu saskaņā ar [EKL] 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta COMP/B-2/38.381 — *De Beers*) (OV L 205, 24. lpp., turpmāk tekstā — "Lēmums").

26 Saskaņā ar Lēmuma 1. pantu "pielikumā norādītās saistības ir saistošas *De Beers*", un saskaņā ar 2. pantu "process šajā lietā tiek izbeigts".

Process un lietas dalībnieku prasījumi

27 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2006. gada 29. jūnijā, *Alrosa* cēla šo prasību.

28 Ar atsevišķu dokumentu, kas kancelejā tika iesniegts tajā pašā dienā, prasītāja lūdza izskatīt lietu paātrinātā procesa kārtībā, piemērojot Pirmās instances tiesas reglamenta 76.a panta 1. punktu.

29 2006. gada 16. augustā Komisija iesniedza savu iebildumu rakstu.

30 Ar 2006. gada 14. septembra lēmumu Pirmās instances tiesa (ceturtā palāta), uzklausot Komisiju un ņemot vērā īpašo steidzamību un lietas apstākļus, apmierināja prasītājas pieteikumu par lietas izskatīšanu paātrinātā procesa kārtībā.

31 Ar 2006. gada 28. septembra vēstuli Pirmās instances tiesa (ceturtā palāta) atbilstoši Pirmās instances tiesas reglamenta 49. un 64. pantam lūdza Komisiju iesniegt paziņojumus par iebildumiem, kas 2003. gada 14. janvārī un 1. jūlijā bija nosūtīti *De Beers* saskaņā ar EKL 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu. Komisija izpildīja šo procesa organizatorisko pasākumu noteiktajā termiņā.

32 Uzklausījusi lietas dalībniekus, Pirmās instances tiesa ar 2006. gada 9. oktobra lēmumu nodeva lietu izskatīšanai ceturtajai palātai paplašinātā sastāvā atbilstoši Pirmās instances tiesas reglamenta 14. panta 1. punktam un 51. panta 1. punktam.

33 Pirmās instances tiesa 2007. gada 19. aprīļa sēdē uzklausīja lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumus un atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

34 *Alrosa* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt Lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

35 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību kā nepamatotu;

— piespriest *Alrosa* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

1. *Par pieņemamību*

36 Kaut arī norādot, ka EKL 82. pants un EEZ līguma 54. pants attiecas tikai uz uzņēmumiem, kas atrodas dominējošā stāvoklī, kā tas nav *Alrosa* gadījumā, un ka tādēļ *Alrosa* nevar uzskatīt par attiecīgo pusi procesā, kurā tika pieņemts Lēmums, ne arī par tā adresātu, Komisija neapstrīd prasības pieņemamību, jo tā ir pamatota ar faktu, ka Lēmums skar prasītāju tieši un individuāli.

37 Tomēr, tā kā jautājums par prasības pieņemamību ietver sabiedriskās kārtības apsvērumus, Pirmās instances tiesai tas ir jāizskata pēc savas ierosmes, pamatojoties uz Reglamenta 113. pantu (Tiesas 1993. gada 24. marta spriedums lietā C-313/90 *CIRFS* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1125. lpp., 23. punkts).

38 Tā kā prasītāja nav Lēmuma adresāts, ir nepieciešams noskaidrot, vai Lēmums to skar tieši un individuāli EKL 230. panta ceturtās daļas izpratnē.

39 Šajā lietā saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu ar Lēmumu tiek atzītas par saistošām *De Beers* individuālās saistības ierobežot savus iepirkšanas apjomus no *Alrosa* līdz noteiktam neapstrādāto dimantu apjomam laikposmā no 2006. līdz 2008. gadam un vairs tieši vai netieši neiepirkt no *Alrosa* neapstrādātos dimantus pēc 2009. gada. Tiktāl, ciktāl Lēmums ierobežo *De Beers* iespējas iepirkt neapstrādātos dimantus no *Alrosa*, tas tieši un individuāli skar *Alrosa* tiesisko situāciju. Tādējādi Lēmums skar prasītāju tieši.

40 Lēmums arī skar prasītāju individuāli tiktāl, ciktāl šis Lēmums tika pieņemts tāda procesa rezultātā, kurā *Alrosa* piedalīšanās bija būtiska, ciktāl tajā ir tieši minēta *Alrosa*, ciktāl tas ir vērsts uz tirdzniecības attiecību, kas nozīmīgu laika periodu pastāvēja starp *Alrosa* un *De Beers*, izbeigšanu, un ciktāl tas var ietekmēt *Alrosa* konkurētspējas pozīciju neapstrādāto dimantu piegādes un ražošanas tirgū (šajā sakarā skat. Tiesas 1998. gada 31. marta spriedumu apvienotajās lietās C-68/94 un C-30/95 Francija u.c./Komisija, *Recueil*, I-1375. lpp., 54.–56. punkts).

41 Līdz ar to prasītāja ir tiesīga apstrīdēt Lēmuma tiesiskumu, pamatojoties uz EKL 230. panta ceturto daļu.

2. *Par lietas būtību*

42 *Alrosa* argumentāciju, ko tā izvirza, pamatojot savu prasību, var iedalīt trīs pamatos, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, ir pārkāptas tiesības tikt uzklausītam, otrkārt, ar

Lēmumu ir pārkāpts Regulas Nr. 1/2003 9. pants, kas nosaka, ka nedrīkst atzīt par saistošām saistības, kurām labprātīgi nav piekritis attiecīgais uzņēmums un, vēl jo vairāk, kas ir noteiktas uz nenoteiktu laiku, un, treškārt, atzīto saistību pārmērīgums, pārkāpjot Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, EKL 82. pantu, līgumu slēgšanas brīvību un samērīguma principu.

43 Ņemot vērā lietas apstākļus, sākumā ir kopā jāizvērtē otrais un trešais pamats.

Par pamatiem saistībā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta, EKL 82. panta, līgumu slēgšanas brīvības un samērīguma principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

44 Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka ar Lēmumu tiek pārkāpts Regulas Nr. 1/2003 9. pants tiktāl, ciktāl ar šo Lēmumu tiek atzītas par saistošām saistības, kuras ir piedāvājis uzņemties tikai viens no diviem attiecīgajiem uzņēmumiem šajā lietā, proti, tikai *De Beers* individuālās saistības, un ciktāl tās atzītas par saistošām uz nenoteiktu laiku.

45 Regulas Nr. 1/2003 9. panta pirmais teikums sniedz iespēju Komisijai un attiecīgajam uzņēmumam vai uzņēmumiem procesā saistībā ar konkurences normām sasniegt savstarpēji izdevīgu strīda risinājumu. Atbilstoši šīs pieejas jēgai, ja ir iesaistīti vairāki uzņēmumi un tie kopīgi piedāvā uzņemties saistības Komisijai, tā var akceptēt un

atzīt par saistošām vienīgi šīs saistības un nevis individuāli piedāvātās saistības. Šajā lietā prasītāja būtu uzskatāma par attiecīgo uzņēmumu. Tādējādi Komisijai nebija tiesību atzīt *De Beers* individuālās saistības par saistošām.

46 Turklāt minētās regulas 9. panta otrais teikums būtu jāsaprot tā, ka tas uzliek Komisijai pienākumu, kad tā izvēlas atzīt saistības par saistošām, pieņemt lēmumus šajā sakarā tikai uz noteiktu laiku. Tomēr Lēmums tika pieņemts uz nenoteiktu laiku.

47 Prasītāja arī apgalvo, ka Lēmums padara par neiespējamu — absolūti un uz potenciāli neierobežotu laiku — jebkādu *Alrosa* neapstrādāto dimantu piegādi *De Beers*. Tādējādi ar Lēmumu tiek pārkāpts Regulas Nr. 1/2003 9. pants, EKL 82. pants un līgumu slēgšanas brīvības princips.

48 Šajā sakarā prasītāja norāda, ka Lēmumā pēc būtības ir pieļauta tiesību kļūda, kas izpaužas kā tiesiskas rīcības aizliegums uz nenoteiktu laiku.

49 EKL 4. panta 1. punktā paredzētajam brīvā tirgus ekonomikas principam, kura ietvaros tiek praktizēta brīva konkurence, un dalībvalstu tiesību aktos paredzētajai līgumu slēgšanas brīvībai, kas jau ir atzīta Kopienu tiesībās (Pirmās instances tiesas 2000. gada 26. oktobra spriedums lietā T-41/96 *Bayer*/Komisija, *Recueil*, II-3383. lpp., 180. punkts; skat. arī ģenerāladvokātes Rozē [*Rozès*] secinājumus Tiesas 1983. gada 11. oktobra spriedumam lietā 210/81 *Schmidt*/Komisija, *Recueil*, 3045. lpp., un ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumus saistībā ar Tiesas 1998. gada 26. novembra spriedumu lietā C-7/97 *Bronner*, *Recueil*, I-7791., I-7794. lpp., 56. punkts), ir fundamentāla nozīme Kopienas tiesību sistēmā.

50 Līdz ar to, piemērojot Kopienas konkurences normas, šie principi ir jāņem vērā. It īpaši EKL 82. pantu, kas ir vērsts pret noteiktu prettiesisku rīcību, nevar interpretēt tādējādi, ka tas atzīst par prettiesisku līgumu par preču pārdošanu vai pirkšanu tikai tā iemesla dēļ, ka tas noslēgts ar pusi, kura atrodas dominējošā stāvoklī.

51 Šajā lietā Lēmums liedzot *Alrosa* un *De Beers* jebkādu brīvību slēgt līgumu, ieskaitot *ad hoc* formā, tikai tā iemesla dēļ, ka *De Beers* atrodas dominējošā stāvoklī tirgos, kas ir lejupejoši no neapstrādāto dimantu piegādes tirgus. Lēmums esot pielīdzināms *De Beers* juridiskam boikotam attiecībā pret *Alrosa*, sākot no 2009. gada. Šī nepieredzētā situācija esot vēl jo vairāk zīmīga, jo sākotnēji paziņotais līgums aptvēris tikai 50 % no *Alrosa* neapstrādāto dimantu gada ražošanas apjoma un 10 % no pārdošanas apjoma visā pasaulē, un pēc tam versijā, kas ietvēra kopīgās saistības, 18 % no *Alrosa* gada ražošanas apjoma un 3,6 % no pārdošanas apjoma visā pasaulē.

52 Tāpat prasītāja apgalvo, ka Lēmumā pēc būtības ir pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā tiktāl, ciktāl prasības saistībā ar paziņoto līgumu nekādi neattaisnoja tās līgumu slēgšanas brīvības liegšanu.

53 Galvenās bažas, ko Komisija izteica savā sākotnējā paziņotā līguma vērtējumā saistībā ar EKL 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu, esot bijušas par to, ka līgumā noteiktā ekskluzīvās piegādes vienošanās nostiprinātu *De Beers* tirgus pozīcijas, izslēdzot *Alrosa* no neapstrādāto dimantu piegādes tirgus un attiecīgi, liedzot citiem pircējiem piekļuvi nozīmīgam piegādes avotam.

54 Šādā gadījumā saskaņā ar judikatūru (Tiesas 1979. gada 13. februāra spriedums lietā 85/76 *Hoffmann-La Roche*/Komisija, *Recueil*, 461. lpp., 89. punkts; Pirmās instances tiesas 2003. gada 23. oktobra spriedums lietā T-65/98 *Van den Bergh Foods*/Komisija,

Recueil, II-4653. lpp., 80., 81. un 160. punkts) būtu bijis nepieciešams veikt detalizētu vērtējumu, kāda būtu tirgu ierobežojoša iedarbība, kas izrietētu no *De Beers* rīcības. Nepieciešamība pēc šāda vērtējuma esot bijusi vēl jo lielāka, jo līdz šim ne Komisijai, ne Kopienu tiesai neesot bijis iespējas spriest par ekskluzīvās piegādes vienošanās, kurā būtu iesaistīts dominējošā stāvoklī esošs iepircējs, tiesiskumu atbilstoši EKL 82. pantam.

55 Šajā lietā būtu bijis atbilstoši, pirmkārt, grozīt paziņoto līgumu tādā apjomā, kas nepieciešams, lai samazinātu konstatēto tirgu ierobežojošu iedarbību, un, otrkārt, bija nepamatoti izslēgt jebkādu iespēju *Alrosa* slēgt līgumu ar *De Beers*.

56 Visbeidzot prasītāja uzskata, ka Lēmumam pašam par sevi būs pret konkurenci vērsta iedarbība. Pirmkārt, ar Lēmumu tiekot liegta piekļuve lielākajam pircējam tirgū, tādējādi radot risku, ka samazināsies ražošana, nepastāvot garantijai atrast alternatīvus iepircējus, kas veiktu iepirkšanu par ekvivalentām cenām. Otrkārt, ar Lēmumu *De Beers* tiekot liegts piekļūt *Alrosa* produkcijai, tādējādi ļaujot citiem pircējiem izmantot lielāku ekonomisko spiedienu sarunās ar *Alrosa* un uzspiest mākslīgas cenas.

57 Ar Lēmumu arī esot pārkāpts Regulas Nr. 1/2003 9. pants, EKL 82. pants un samērīguma princips.

58 Šajā sakarā prasītāja norāda, ka, pirmkārt, EKL 5. panta trešajā daļā nostiprinātais samērīguma princips paredz, ka Kopienas rīcība nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams Līguma mērķu sasniegšanai. Līdz ar to, kā Tiesa to ir nospriedusi, ekonomiskās darbības aizlieguma tiesiskums ir pakļauts nosacījumam, ka aizliedzošie pasākumi ir piemēroti un nepieciešami, lai sasniegtu attiecīgo normu leģitīmos mērķus; ja ir izvēle starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošākais, un

radītie apgrūtinājumi nedrīkst būt nesamērīgi ar paredzēto mērķi (Tiesas 1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp., 13. punkts, un 1995. gada 6. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-241/91 P un C-242/91 P *RTE* un *ITP*/Komisija, *Recueil*, I-743. lpp., 93. punkts).

59 Prasītāja turklāt uzskata, ka šis princips attiecas uz lēmumiem, kurus pieņem Komisija, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 9. pantu. Pilnvaras, kas Komisijai piešķirtas ar Regulu Nr. 1/2003, esot jāskata kopā ar tās pienākumu nodrošināt, lai tiktu piemēroti EKL 81. un 82. pantā noteiktie principi. Tādējādi šo pilnvaru izmantošana nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka iekšējā tirgū netiek traucēta konkurence.

60 Šajā sakarā neesot svarīgi, ka saistības, kuras Komisija atzina par saistošām, sākumā piedāvāja uzņemties attiecīgie uzņēmumi, un ka to piedāvātais eventuāli pārsniedza to, kas ir nepieciešams, lai ievērotu EKL 81. un 82. pantu. Attiecīgie uzņēmumi piedāvājuši uzņemties saistības tikai tādēļ, lai novērstu bažas, par kurām Komisija tiem bija paziņojusi. Līdz ar to esot neizbēgami, ka saistības, kuras beigu beigās Komisija uzskatīja par nepieciešamām, kliedē bažas, kas paustas tās sākotnējā vērtējuma ietvaros, nepārsniedzot to, kas ir piemērots un nepieciešams, un būtu vismazāk apgrūtinošs, lai nodrošinātu Kopienas konkurences normu ievērošanu. Vismaz šo prasību ievērošanai esot jābūt obligātai tad, kad, kā tas ir šajā lietā, saistību atzīšana par saistošām var negatīvi ietekmēt lietā iesaistīto pusi.

61 Visbeidzot prasītāja uzskata, ka šajā lietā ar Lēmumu tika pārkāpts samērīguma princips.

62 Pirmkārt, Lēmums neesot nepieciešams, lai panāktu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegšanu, uz ko ir vērsts EKL 82. pants. Kopīgās saistības, kas tika piedāvātas Komisijai, būtu samazinājušas *Alrosa* gada ražošanas apjoma daļu, kas rezervēta *De Beers*, no 50 % 2005. gadā līdz 18 % 2010. gadā un turpmākajos gados, pamatojoties uz paziņotā līguma noslēgšanas laikā spēkā esošajām cenām, un faktiski, līdz pat vēl mazākai daļai, ņemot vērā, pirmkārt, gaidāmo *Alrosa* ražošanas apjoma pieaugumu, un, otrkārt, neapstrādāto dimantu cenu pieaugumu. Savos iepriekšējos lēmumos saistībā ar dominējošā pozīcijā esošo piegādātāju Komisija parasti uzskatīja 50 % daļu par pietiekamu, un šajā lietā daļa, kas ir krietni mazāka par šo lielumu, būtu bijusi pietiekama.

63 Otrkārt, Lēmuma sekas esot nesamērīgas, ņemot vērā EKL 82. panta mērķi, kas ir netraucētas konkurences nodrošināšana. Pēc būtības Lēmums pilnībā liedzot *Alrosa* līdz šim pastāvējušo iespēju slēgt līgumu ar *De Beers*. Ņemot vērā Komisijas izteiktās bažas par tirgus noslēgšanas risku, būtu bijis pietiekami, ņemot vērā šī riska lielumu praksē, grozīt paziņoto līgumu atbilstoši kopīgajām saistībām, un līdz ar to noteikt *Alrosa* gada ražošanas apjomu un daļu no tirdzniecības apjoma pasaulē, kas rezervēts *De Beers*, attiecīgi, 18 % un 3,6 % apmērā. Tomēr Komisija Lēmumā vispār neesot norādījusi, kāpēc tā nepieņēma šo mazāk ierobežojošo iespēju, ko tai bija piedāvājuši uzņēmumi.

64 Treškārt, Lēmuma nesamērīgais raksturs izpaužoties kā diskriminācija ar negatīvām sekām attiecībā uz *Alrosa*, jo pārējie pārdevēji varot brīvi pārdot neapstrādātos dimantus *De Beers* apjomos, kas ir vienādi vai lielāki — procentos no pārdošanas apjoma visā pasaulē — par 3,6 %, kas paredzēti paziņotajā līgumā, kas grozīts ar kopīgajām saistībām.

65 Komisija apgalvo, ka prasītājas izvirzītie pamati nav pamatoti.

66 Regulas Nr. 1/2003 9. panta pirmajā teikumā minētais jēdziens "attiecīgie uzņēmumi" tāpat kā citos regulas pantos minētais jēdziens "ieinteresētās puses" attiecoties uz personu, vai attiecīgā gadījumā uz personām, pret kurām ir uzsākts process, proti, personām, kas var tikt sauktas pie atbildības par vienošanos vai saskaņotām darbībām EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta nozīmē vai par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu EKL 82. panta vai EEZ līguma 54. panta nozīmē. Šajā lietā tikai *De Beers* esot attiecīgais uzņēmums, pret kuru bija uzsākts process saskaņā ar noteikumiem par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Tādējādi tikai *De Beers* šajā sakarā varētu piedāvāt uzņemties saistības, kuras Komisija varētu atzīt par saistošām.

67 Turklāt Regulas Nr. 1/2003 9. panta otro teikumu varot interpretēt tikai tādējādi, ka ar to Komisijai tiek piešķirtas tiesības, nevis uzlikts pienākums pieņemt lēmumus uz noteiktu laiku.

68 Komisija arī norāda, ka, pirmkārt, ar Lēmumu netika pārkāpta līgumu slēgšanas brīvība. Pirmkārt, būtu kļūdaini apgalvot, ka Lēmumu varētu pielīdzināt tiesiskas rīcības aizliegumam.

69 Līgumu slēgšanas brīvību ierobežojot pret konkurenci vērsto darbību aizliegums, kas noteikts EKL 81. un 82. pantā. Šajā lietā līgums, aplūkots *Alrosa* un *De Beers* ilgstošo tirdzniecības attiecību kontekstā, pēc sākotnējās izvērtēšanas šķita esam pretrunā šīm normām līdzīgi kā citi tirdzniecības attiecību veidi, kuros iesaistījās puses Komisijas izmeklēšanas laikā, tādās kā *ad hoc* pārdošanas "labprātīgs pircējs/labprātīgs pārdevējs" formā. Turklāt Komisija neesot nonākusi pie šī sākotnējā secinājuma, tikai pamatojoties uz *De Beers* dominējošo pozīciju lejupējos tirgos, kā to apgalvo prasītāja, bet gan, pamatojoties uz *De Beers* dominējošo pozīciju neapstrādāto dimantu ražošanas un piegādes tirgū, kā ir norādīts Lēmuma preambulas 23. un 24. apsvērumā.

70 Turklāt Lēmuma iedarbība nav tāda, kas liegtu *Alrosa* līgumu slēgšanas brīvību. Tieši pretēji, Lēmums vienīgi atzīstot par saistošām individuālās saistības, ko piedāvāja uzņemties *De Beers*, pamatojoties uz līgumu slēgšanas brīvību, proti, izbeigt līgumu ar *Alrosa*. Varētu būt pat tā, ka *Alrosa* interesēs ir aizstāt līgumu ar savu galveno konkurentu saistībā ar konkurences radītajiem riskiem. Tomēr ne dominējošā uzņēmuma partnera iespējamā interese saistīt sevi ar šo uzņēmumu ar līgumu, ne citi īpašie apstākļi saistībā ar šo partneri būtu saskaņā ar judikatūru jāņem vērā, piemērojot EKL 82. pantu (iepriekš minētais Tiesas spriedums lietā *Hoffmann-La Roche/*Komisija, 89. un 91. punkts; 1983. gada 9. novembra spriedums lietā 322/81 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, 3461. lpp., 71. punkts, un 1994. gada 27. aprīļa spriedums lietā C-393/92 *Almelo*, *Recueil*, I-1477. lpp., 44. punkts; Pirmās instances tiesas 1993. gada 1. aprīļa spriedums lietā T-65/89 *BPB Industries* un *British Gypsum*/Komisija, *Recueil*, II-389. lpp., 68. punkts).

71 Turpinot, Komisija apgalvo, ka ir kļūdaini uzskatīt, ka tās bažas nevarēja pamatot *De Beers* individuālo saistību atzīšanu.

72 Piekrītot, ka parasti ir nepieciešams veikt īpašu vērtējumu par to, kādas sekas varētu būt tirgus sadalīšanai uz konkurenci, Komisija apgalvo, ka šajā lietā būtu ļoti sarežģīti izvērtēt, vai *De Beers* varētu nopirkt noteiktu daudzumu dimantu no *Alrosa*, neizraisot sekas, kas norādītas Komisijas sākotnējā vērtējumā un, ja varētu, tad kāds būtu šis daudzums. Jebkurā gadījumā šim vērtējumam nebija nozīmes, jo, ņemot vērā Regulas Nr. 1/2003 9. panta mērķi, Komisija varēja pamatoti pieņemt *De Beers* individuālās saistības. Turklāt Komisijas dienesti administratīvā procesa laikā jau bija informējuši puses, ka tā varētu pieprasīt izbeigt jebkādas tirdzniecības attiecības starp *Alrosa* un *De Beers*.

73 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, Komisijas bažas neaprobežojās tikai ar jautājumiem par konkurentu izstumšanu vai tirgus sadalīšanu. Tieši pretēji, šīs bažas attiecoties uz visām tirdzniecības attiecībām starp *Alrosa* un *De Beers*, kas kopīgi mēģināja ar

metodēm, kas nav saderīgas ar normālu konkurenci, regulēt neapstrādāto dimantu apjomu, cenu un klāstu pasaules tirgū, lai izslēgtu neatkarīgos piegādātājus tirgū, lai konsolidētu *De Beers* kā tirgus noteicēja lomu, un nodarītu kaitējumu konkurences uzturēšanai un attīstībai, kā tas esot norādīts Lēmuma preambulas 28., 30. un 32. apsvērumā.

74 Visbeidzot Komisija norāda, ka prasītājai nav pamata apgalvot, ka Lēmuma īstenošanai būtu pret konkurenci vērsta iedarbība. Komisija uzskata, ka šajā sakarā izvirzītajiem argumentiem nav nozīmes, jo tie kļūdaini norāda uz *Alrosa* kā uz *De Beers* piegādātāju, kaut gan *Alrosa* ir *De Beers* konkurents, un ka šie argumenti nav pārliecinoši ne no ekonomiskā viedokļa, ne arī uz cita pamata.

75 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka ar Lēmumu netiek pārkāpts samērīguma princips.

76 Šajā sakarā Komisija, pirmkārt, atzīst, ka samērīguma princips ir piemērojams attiecībā uz lēmumiem, ar kuriem tā piemēro Regulas Nr. 1/2003 9. pantu.

77 Tomēr esot jāņem vērā šīs normas īpašais raksturs. Atšķirībā no Regulas Nr. 1/2003 7. panta, kas ļauj Komisijai konstatēt pārkāpumu, pieprasīt attiecīgajām pusēm izbeigt pārkāpumu, noteikt jebkādus uzvedības vai strukturālos aizsardzības līdzekļus, tostarp tirdzniecības attiecību, kas ir pretrunā Kopienas konkurences normām,

izbeigšanu, šīs regulas 9. pants nosakot, ka Komisija, nelemjot par pārkāpumu, var konstatēt, ka nav nepieciešams turpināt procesu, ja attiecīgie uzņēmumi labprātīgi piedāvā uzņemties saistības, lai novērstu tās bažas attiecībā uz konkurenci.

78 Ņemot vērā šos faktorus, lēmumā, ar kuru tiek piemērots Regulas Nr. 1/2003 9. pants, neesot jānorāda tāds pamatojums, kāds jāsniedz šīs regulas 7. pantā paredzētajā lēmumā, it īpaši, ja ir grūti noteikt nepieciešamo saistību veidu un apjomu, lai panāktu atbilstību Komisijas prasībām, piemēram, tāpēc, ka konkrētā rīcība, kas iestādei izsauc bažas, ir jauna vai specifiska, kā tas ir šajā lietā. Turklāt Regulas Nr. 1/2003 mērķa īstenošana tiktu traucēta, ja lēmuma izvērtēšanas atbilstoši šai normai iznākums būtu atkarīgs no cita, hipotētiska lēmuma, kas pieņemts atbilstoši šīs regulas 7. pantam, izvērtējuma. Tas nozīmētu, ka Komisijai tomēr ir jāveic vērtējums tāpat kā lēmumam, kas pieņemts atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 7. pantam, un tādējādi tiktu daļēji zaudēts iedarbīgums, ko likumdevējs bija paredzējis, pieņemot šīs regulas 9. pantu.

79 Turklāt pirms piedāvāto saistību pieņemšanas Komisijai būtu jāpārbauda, vai šīs saistības pietiekamā mērā kliedē bažas, kas paustas sakarā ar konkurenci. Šajā kontekstā 9. pants esot izpildīšanas līdzeklis.

80 Komisija atzīst, ka samērīguma principa piemērošana uzliek tai pienākumu noraidīt acīmredzami pārmērīgās saistības, bet piebilst, ka saistību, ko attiecīgais uzņēmums ir labprātīgi piedāvājis uzņemties, gadījumā šāda pieeja visdrīzāk būtu izņēmums. Jebkurā gadījumā tai nebija pienākuma veikt paralēlu izvērtējumu saistībā ar hipotētisku lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 7. pantu, jo šāds paralēlais izvērtējums vājinātu šīs regulas 9. panta mērķi procesuālās efektivitātes ziņā.

81 Komisija no iepriekš minētā secina, ka, ņemot vērā Regulas Nr. 1/2003 9. panta mērķi un struktūru un lai saglabātu šī noteikuma noderību, tiesas kontrolei pār lēmumiem, ar kuriem piemēro šo normu, būtu jāaprobežojas ar pārbaudi, vai ir noticis acīmredzams samērīguma principa pārkāpums, un vēl vispārīgākā veidā, vai ir pieļauta acīmredzama kļūda sarežģītajā ekonomiskajā vērtējumā, kas ir veikts, lai noskaidrotu, vai attiecīgo uzņēmumu piedāvātās saistības novērš bažas, kuras paustas sākotnējā vērtējuma ietvaros.

82 Komisija apgalvo, ka šajā lietā Lēmums nav nesamērīgs un it īpaši pārmērīgi neaizskar *Alrosa* leģitīmās komerciālās intereses.

83 Pirmkārt, prasītāja nevarot pamatoti apgalvot, ka Lēmums pārsniedza to, kas ir nepieciešams, lai atzītu par obligātām *De Beers* individuālās saistības. Esot maldinoši apgalvot, ka ar paziņoto līgumu *De Beers* tika rezervēta tikai puse no *Alrosa* gada ražošanas apjoma, jo otra puse jebkurā gadījumā bija paredzēta Krievijas tirgum, un paziņotais līgums, kā tas bija sākotnēji formulēts, tādējādi aptvēra visu ražošanas apjomu, kas paredzēts visas pasaules tirgum, un gadījumā, ja kopīgās apņemšanās būtu atzītas par saistošām, 36 % no ražošanas apjoma. Turklāt šie procenti nebūtu jāvērtē izolēti, bet ir jāskata kopsakarā ar tirdzniecības attiecībām, kas ir pastāvējušas gandrīz vai pusgadsimtu ar mērķi kopīgi regulēt ražošanas apjomu un cenas. Ņemot vērā šos faktorus, Komisija, pirmkārt, izteica bažas par *De Beers* veikto tirgus kontroli un par *Alrosa* nespēju ar to pilnībā konkurēt; otrkārt, ka ieinteresētās trešās personas esot apstiprinājušas, ka ir nepieciešams izbeigt tirdzniecības attiecības starp šiem uzņēmumiem; un, treškārt, ka *De Beers* esot vienpusēji piedāvājusi uzņemties šādas saistības un tādējādi kliedēja jebkādas iespējamās bažas. Komisija arī apgalvo, ka atklāto izsoļu aizliegums ir pamatots, ņemot vērā *Alrosa* un *De Beers* agrāko praksi, izmantojot *ad hoc* pārdošanu "labprātīga pircēja/labprātīga pārdevēja" veidā. Katrā ziņā prasītāja nekādi neesot parādījusi, kādas mazāk apgrūtinošas saistības, tādas kā Komisijai iepriekš piedāvātās kopīgās saistības, būtu bijušas pietiekamas.

84 Otrkārt, prasītāja nevarot pamatoti apgalvot, ka Lēmums tai radīja grūtības, kas ir nesamērīgas ar sasniedzamo mērķi. Komisija esot pienācīgi ņēmusi vērā tās intereses, ļaujot tai iesniegt apsvērumus par *De Beers* individuālajām saistībām un piedāvājot ieviest pārejas posmu, lai *Alrosa* varētu izveidot alternatīvu izplatīšanas sistēmu. Turklāt 2003. gada septembrī *Alrosa* pati esot iesniegusi Komisijai saistības par pilnīgu un beztermiņa tirdzniecības attiecību izbeigšanu ar *De Beers*. Visbeidzot nav tā, ka *Alrosa* nenoteiktā laika periodā nevarētu dibināt līgumattiecības ar *De Beers* pēc pārejas posma beigām, jo Komisija vienmēr var atsākt lietas izskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punktu.

85 Treškārt, prasītājai neesot pamata apgalvot, ka tā ar Lēmumu tiek diskriminēta tiktāl, ciktāl tās situācija attiecībā pret *De Beers* atšķirās no citu piegādātāju situācijas sakarā ar, pirmkārt, *Alrosa* kā dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma galvenā konkurenta pozīciju un, otrkārt, sakarā ar tās ilgstošajām tirdzniecības attiecībām ar šo uzņēmumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par pilnvarām, kas Komisijai piešķirtas ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu

86 No Regulas Nr. 1/2003 9. panta formulējuma izriet, ka Komisija var, pieņemot lēmumu, atzīt saistību, ko piedāvājuši uzņemties attiecīgie uzņēmumi, saistošo spēku, ja tās novērš bažas, kuras paustas tās sākotnējā vērtējumā. Tā kā uzņēmumu piedāvātajām saistībām pašām par sevi nav juridiski saistošas iedarbības, tad tikai un vienīgi Komisijas lēmums, kas pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, rada juridiskās sekas attiecībā uz uzņēmumiem.

87 Tā kā šī lēmuma sekas ir procesa, ar kuru konstatēts pārkāpums, izbeigšana un soda par konkurences normu pārkāpumu noteikšana, to nevar uzskatīt par tādu, ar ko Komisija vienkārši piekrīt sarunu partnera brīvi izteiktam piedāvājumam, bet tas ir saistošs pasākums, ar kuru tiek izbeigts pārkāpums vai potenciāls pārkāpums, attiecībā uz kuru Komisija izmanto visas tai ar EKL 81. un 82. pantu piešķirtās pilnvaras, ar vienu īpatnību — saistības, ko piedāvā uzņemties attiecīgie uzņēmumi, nozīmē to, ka Komisijai nav jāuzsāk EKL 85. pantā noteiktais process, lai it īpaši pierādītu pārkāpumu.

88 Atzīstot tirgus dalībnieka noteikta veida rīcību par saistošu attiecībā pret trešām personām, lēmumam, kas pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, var netieši būt juridiskas sekas *erga omnes*, kuras attiecīgais uzņēmums pats nebūtu varējis radīt; tādējādi vienīgi Komisija rada šīs sekas no brīža, kad tā atzīst par saistošām attiecīgā uzņēmuma piedāvātās saistības, un attiecīgi vienīgā uzņemas par tām atbildību. Tai nav nekāda pienākuma ņemt vērā un un, *a fortiori*, nav pienākuma ņemt vērā šīs saistības tādā veidā, kādā tās ir piedāvātas.

89 Kaut gan Regula Nr. 1/2003 nesniedz "attiecīgo uzņēmumu" definīciju, no tās normām izriet, ka šis jēdziens attiecas uz uzņēmumiem, kas ir atbildīgi par konkrēto rīcību un var tikt par to sodīti.

90 Process saskaņā ar EKL 82. pantu principā attiecas uz uzņēmumu, kas atrodas dominējošā stāvoklī un kura rīcība var būt šī stāvokļa ļaunprātīga izmantošana. Ja pareizā interpretācija būtu tāda, ka visi uzņēmumi, kurus varētu skart saistības rīkoties, lai izbeigtu konstatēto vai paredzēto ļaunprātīgo stāvokļa izmantošanu, būtu saistāmi ar šīm piedāvātajām saistībām kā attiecīgie uzņēmumi, tad tas padarītu Regulas

Nr. 1/2003 9. panta piemērošanu vairumā situāciju, uz kurām attiecas EKL 82. pants, par neiespējamu.

91 Attiecībā uz lēmuma, ar ko saistības atzīst par saistošām, piemērošanas ilgumu ir jānorāda — kaut arī Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktā ir noteikts, ka šādu lēmumu var pieņemt uz noteiktu laiku, tomēr tajā nav noteikts pienākums to darīt. Regulas Nr. 1/2003 9. panta galīgā redakcija šajā ziņā atšķiras, kā to pareizi norāda Komisija, no redakcijas, kas tika izmantota Komisijas priekšlikumā Padomes Regulai par konkurences noteikumu īstenošanu saskaņā ar [EK] Līguma 81. un 82. pantu (COM (2000) 582 galīgā redakcija), kurā bija noteikts, ka šāds lēmums "tiek pieņemts uz noteiktu laiku". Tādējādi nav nekāda iemesla, kas Komisijai liegtu padarīt vienošanās par saistošām uz nenoteiktu laiku.

92 Turklāt, kaut gan Regulas Nr. 1/2003 9. pantā atšķirībā no šīs regulas 7. panta 1. punkta nav minēts samērīguma princips, Komisijai tas ir jāievēro, kad tā pieņem lēmumus, pamatojoties uz 9. pantu. Samērīguma princips ir atzīts pastāvīgajā judikatūrā kā Kopienu tiesību vispārējais tiesību princips (iepriekš minētais spriedums lietā *Fedesa* u.c., 13. punkts).

93 Regulas Nr. 1/2003 preambulas 34. apsvērumā ir noteikts, ka "saskaņā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principu, kā tas noteikts [EKL] 5. pantā, šī regula paredz tikai to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu tās mērķi, atļaut efektīvi piemērot Kopienas konkurences noteikumus".

94 Komisija savos apsvērumos atzīst, ka samērīguma princips attiecas uz lēmumiem, ko tā pieņem, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 9. pantu. Tomēr tā uzskata, ka šo principu nevar piemērot vienādā veidā gan saistībā ar šīs regulas 7. panta 1. punktu, gan saistībā ar 9. panta 1. punktu.

95 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa konstatē, pirmkārt, ka Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punkta mērķis ir tāds pats kā šīs regulas 9. panta 1. punktam un sakrīt ar Regulas Nr. 1/2003 galveno mērķi, kas ir nodrošināt Līgumā paredzēto konkurences normu efektīvu piemērošanu.

96 Lai sasniegtu šo mērķi, Komisijai ir rīcības brīvība, izvēloties no tā, ko tai piedāvā Regula Nr. 1/2003: tā var atzīt par saistošām attiecīgo uzņēmumu piedāvātās saistības, pieņemot lēmumu saskaņā ar šīs regulas 9. pantu, vai tā var izmantot minētās regulas 7. panta 1. punktā noteikto procesu, atbilstoši kuram ir jākonstatē pārkāpums.

97 Tomēr šāda rīcības brīvība attiecībā uz procesa izvēli neatbrīvo Komisiju no pienākuma ievērot samērīguma principu, ja tā izlemj atzīt par saistošām piedāvātās saistības saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu.

98 Otrkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šajā jautājumā samērīguma princips nozīmē to, ka Kopienu iestāžu pieņemtie akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir piemērots un nepieciešams, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktos mērķus (Pirmās instances tiesas 1997. gada 19. jūnija spriedums lietā T-260/94 *Air Inter*/Komisija, *Recueil*, II-997. lpp., 144. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Van*

den Bergh Foods/Komisija, 201. punkts); ja ir izvēles iespēja starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un tā radītās grūtības nedrīkst būt nesamērīgas ar sasniedzamo mērķi (1989. gada 11. jūlija spriedums lietā 265/87 *Schräder*, *Recueil*, 2237. lpp., 21. punkts, un Tiesas 2006. gada 9. marta spriedums lietā C-174/05 *Zuid-Hollandse Milieufederatie* un *Natuur en Milieu*, Krājums, I-2443. lpp., 28. punkts).

99 Samērīguma pārbaude tādējādi ir objektīva pārbaude, jo apstrīdētā lēmuma piemērotība un nepieciešamība ir jāizvērtē saistībā ar iestādes īstenojamo mērķi. Attiecībā uz lēmumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 7. pantu, mērķis ir izbeigt konstatēto pārkāpumu; attiecībā uz lēmumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz šīs regulas 9. pantu, mērķis ir izpildīt prasības, ko Komisija noteikusi sākotnējā vērtējumā, kas tai ļautu paredzēt tāda lēmuma pieņemšanu, kas liktu izbeigt pārkāpumu.

100 Gadījumos, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punkts, Komisijai ir jākonstatē pārkāpuma esamība, kas nozīmē, ka skaidri jānosaka konkrētais tirgus, un vajadzības gadījumā uz attiecīgo uzņēmumu attiecināmais pārkāpums. Saskaņā ar šīs regulas 9. panta 1. punktu Komisijai nav formāla pienākuma konstatēt pārkāpumu, kā to vēl jo vairāk norāda Regulas Nr. 1/2003 13. apsvērums, bet tai tomēr ir jāpierāda konkurences problēmu pastāvēšana, kas tai ļautu paredzēt lēmuma pieņemšanu, pamatojoties uz EKL 81. un 82. pantu, un kas tai ļautu pieprasīt no attiecīgajiem uzņēmumiem pakļaušanos noteiktām saistībām. Tas nozīmē tirgus analīzes veikšanu un paredzamā pārkāpuma identificēšanu — pasākumus, kuriem, lai gan tie ir mazāk galīgi pasākumi nekā tie, kas ietilpst Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ir jābūt pietiekamiem, lai varētu veikt saistību piemērotības kontroli.

101 Patiešām, tas būtu pretrunā Regulas Nr. 1/2003 sistēmai, ja lēmumu, kas atbilstoši minētās regulas 7. panta 1. punktam būtu uzskatāms par nesamērīgu salīdzinājumā ar konstatēto pārkāpumu, varētu pieņemt, izmantojot 9. panta 1. punktā paredzēto procesu un tādā formā, ar ko saistības atzīst par saistošām, pamatojoties uz to, ka šādā gadījumā pārkāpums nav formāli jāpierāda.

102 Ir jau nospriests, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 iepriekšējo 3. pantu, ka apgrūtinājumi, kas noteikti uzņēmumiem, lai tiktu izbeigti konkurences noteikumu pārkāpumi, nedrīkst pārsniegt to, kas ir piemērots un nepieciešams, lai sasniegtu paredzēto mērķi, proti, atjaunot tiesiskumu attiecībā uz pārkāptajām normām (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *RTE* un *ITP*/Komisija, 93. punkts). Tāda pati interpretācija ir jāpiemēro attiecībā uz Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punkta pirmo teikumu, kura formulējums ir ļoti līdzīgs Regulas Nr. 17 3. panta 1. punkta formulējumam.

103 Līdz ar to Komisija nevar, nepārsniedzot pilnvaras, kas tai piešķirtas gan ar EK līguma konkurences normām, gan Regulu Nr. 1/2003, pieņemt, pamatojoties uz šīs regulas 7. panta 1. punktu, lēmumu, ar kuru tiek pilnībā aizliegtas jebkādas tirdzniecības attiecības starp diviem uzņēmumiem nākotnē, ja vien šāds lēmums nav nepieciešams, lai atjaunotu situāciju, kāda pastāvēja pirms pārkāpuma (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1992. gada 18. septembra spriedumu lietā T-24/90 *Automec*/Komisija, *Recueil*, II-2223. lpp., 51. un 52. punkts).

104 Neviens objektīvs apsvērums, kas izriet no Regulas Nr. 1/2003 7. panta un 9. panta atšķirībām, neļauj izdarīt citu secinājumu par robežām, kas jānosaka Komisijas pilnvarām izdot obligātus aktus saskaņā ar minētās regulas 9. panta 1. punktu.

105 Treškārt, saistību labprātīgais raksturs neatbrīvo Komisiju no samērīguma principa ievērošanas, jo ar Komisijas lēmumu tiek atzīts šo saistību saistošais raksturs. Fakts, ka uzņēmums tam raksturīgu iemeslu dēļ uzskata, ka ir atbilstoši noteiktā laikā piedāvāt noteiktas saistības, nenozīmē, ka šīs saistības ir nepieciešamas.

106 Atbilstoši agrākajai Regulas Nr. 17 sistēmai Tiesa jau ir nospriedusi, ka noteiktos apstākļos pienākumi, ko rada pusēm noteiktās saistības, ir pielīdzināmi rīkojumiem, ar kuriem tiek pieprasīta pārkāpumu izbeigšana (Tiesas 1993. gada 31. marta spriedums apvienotajās lietās C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85, un no C-125/85 līdz C-129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1307. lpp., 181. punkts). Tiesa nosprieda, ka, piedāvājot uzņemties šādas saistības, attiecīgie uzņēmumi tiem raksturīgo iemeslu dēļ vienīgi piekrita Komisijas lēmumam, kuru Komisija būtu varējusi pieņemt vienpusēji (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, 181. punkts).

107 Apstāklis, ka saistības ir piedāvājuši uzņēmumi, tādējādi neierobežo kontroli, ko Tiesa veic pār Komisijas lēmuma, ar ko šīs saistības atzīst par saistošām, pamatotību.

108 Visbeidzot, Pirmās instances tiesas pārbaudes apjoms pār Komisijas veiktajiem vērtējumiem, pamatojoties uz Līguma konkurences normām, ir atkarīgs no katra konkrēta lēmuma pamatā esošās rīcības brīvības, ko nosaka piemērojamo ekonomisko noteikumu sarežģītība. Ņemot vērā uz EKL 81. un 82. panta pamata pieņemto lēmumu ietekmi uz Līgumā garantētajām ekonomiskajām pamatbrīvībām, ierobežotas kontroles gadījumi ir jāattiecina tikai uz tām lietām, kurās apstrīdētais Lēmums ir pamatots ar sarežģītu ekonomisko vērtējumu, izņemot tādas jomas kā koncentrācijas, kurās rīcības brīvības esamība ir būtiska, lai regulējošā iestāde varētu realizēt savas pilnvaras (Tiesas 2005. gada 15. februāra spriedums lietā C-12/03 P Komisija/*Tetra Laval*, Krājums, I-987. lpp., 38.–40. punkts).

109 Ir skaidrs, ka koncentrāciju kontroles kontekstā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisijai ir plaša rīcības brīvība, izvērtējot, vai ir vajadzīga saistību uzņemšanās, lai kliedētu nopietnās šaubas, ko izraisa paziņotā koncentrācija (Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedums lietā T-158/00 *ARD*/Komisija, *Recueil*, II-3825. lpp., 328. un 329. punkts). Kontrole, kas aprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumu, ko Pirmās instances tiesa veic šajā jomā, ir pamatota ar iespējamo ekonomiskā vērtējuma, ko Komisija veic, lai noskaidrotu, vai attiecīgā koncentrācija neradīs vai nenostiprinās dominējošo pozīciju, raksturu (Pirmās instances tiesas 1999. gada 25. marta spriedums lietā T-102/96 *Gencor*/Komisija, *Recueil*, II-753. lpp., 163. punkts).

110 Savukārt analīze, kas Komisijai jāveic procesā, kas uzsākts, pamatojoties uz Regulu Nr. 1/2003, attiecas uz pastāvošo praksi neatkarīgi no tā, vai lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktu vai 9. panta 1. punktu. Šis apstāklis acīmredzami neizslēdz, ka sarežģīti ekonomiskie vērtējumi var būt vajadzīgi, bet tas nenozīmē, ka nepastāvot šādiem vērtējumiem, kontrolei, ko Pirmās instances tiesa veic pār Komisijas lēmumiem, jebkurā gadījumā būtu jāaprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā pārbaudi.

111 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Pirmās instances tiesai izskatāmajā lietā ir jāpārbauda, vai pasākumi, kurus Komisija ar apstrīdēto Lēmumu ir atzinusi par saistošiem, bija piemēroti un nepieciešami, lai izbeigtu pārkāpumu, ko Komisija ir norādījusi sākotnējā vērtējuma ietvaros.

— Par Lēmuma atbilstību samērīguma principam

112 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru samērīguma princips pieprasa, lai Kopienas iestāžu akti nepārsniegtu robežas tam, kas ir piemērots un nepieciešams paredzētā mērķa

īstenošanai, ņemot vērā, ka vairāku piemērotu pasākumu gadījumā ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais un ka radītās grūtības nevar būt pārmērīgas attiecībā uz paredzētajiem mērķiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Fedesa* u.c., 13. punkts, un Tiesas 2005. gada 14. jūlija spriedums lietā C-180/00 Nīderlande/Komisija, Krājums, I-6603. lpp., 103. punkts).

113 Komisijas mērķis, pieņemot Lēmumu, ir meklējams sākotnējā vērtējumā, kas ir iekļauts paziņojumā par iebildumiem, kas tika nosūtīti *De Beers* saskaņā ar EKL 82. pantu. Šajā vērtējumā norādīts, ka paziņotais līgums liedza *Alrosa* darboties kā neatkarīgam piegādātājam neapstrādāto dimantu tirgū un tādējādi likvidēja piegāžu avotu potenciālajiem pircējiem. Tādēļ Komisija uzskata, ka paziņotais līgums paredz ekskluzīvu izplatīšanu par labu *De Beers* un potenciāli var būt dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas izpausme.

114 No tā izriet, ka Komisijas sākotnējā vērtējuma ietvaros identificēto pārkāpumu veido paziņotais līgums, kura noslēgšana tiek uzskatīta par *De Beers* dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Pastāvot šādiem apstākļiem, var teikt, ka, vienkārši neļaujot līguma pusēm realizēt līgumu, būtu, ņemot vērā atbilstoši EKL 81. pantam uzsākto procesu, pietiekami, lai izbeigtu jebkādu iespējamu pārkāpumu.

115 Tomēr, pat ja paziņojumā par iebildumiem izvirzītās pretenzijas saskaņā ar EKL 82. pantu attiecas tikai uz paziņoto līgumu, ir jānorāda, ka bažas, ko Komisija izteikusi apstrīdētajā Lēmumā, arī attiecas uz situāciju, kas darīta zināma ar paziņoto līgumu, proti, starp pusēm pastāvošām ilgstošām tirdzniecības attiecībām, kuru turpināšanu nodrošina līgums.

116 Tādēļ Lēmuma 28. punktā norādīts, ka "[..] izvērtētā prakse, kas rada problēmas, ņemot vērā *De Beers* dominējošo stāvokli un tirgus noteicēja lomu, izriet no tirdzniecības attiecībām starp *De Beers* un tā galveno konkurentu *Alrosa*, apskatot to vēsturiskā kontekstā. Komisijas veiktajā izmeklēšanā tika atklāts, ka *De Beers* un *Alrosa* bija nodibinājuši ilgstošas tirdzniecības attiecības, lai kopīgi regulētu pasaules tirgū pārdodamo neapstrādāto dimantu apjomu, klāstu un cenas. Šī brīža pirkumu pamats vēl joprojām ir tas pats un ir viens no galvenajiem elementiem *De Beers* tirgus noteicēja lomā".

117 Tādējādi var secināt, ka sākotnējā vērtējuma ietvaros paziņotais līgums bija paredzēts kā avots Komisijas bažām par konkurenci nevis tādā nozīmē, ka tas padarītu par neatbilstošu jebkādu norādi uz EKL 82. pantu, bet gan tādēļ, ka šis līgums stiprināja un turpināja pastāvošās tirdzniecības attiecības, kas pašas par sevi tika uzskatītas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

118 Saskaņā ar Lēmuma 46. punktu galvenais iemesls Komisijas bažām par praksi, kas tika izvērtēta saistībā ar EKL 82. pantu, "attiecās uz faktu, ka *De Beers* varēja stiprināt un noturēt savu dominējošo pozīciju, samazinot potenciālajiem pircējiem piekļuvi alternatīvam efektīvam neapstrādāto dimantu piegādes avotam un traucējot otram lielākajam konkurentam [*Alrosa*] pilnībā konkurēt ar *De Beers*".

119 Tādēļ Komisijas mērķis, atzīstot par saistošām *De Beers* individuālās saistības, bija izbeigt tirdzniecības attiecības, kas traucēja *Alrosa* kļūt par efektīvu konkurentu attiecīgajā tirgū un piedāvāt trešām personām alternatīvu piegādes avotu.

120 Līdz ar to Lēmuma nepieciešamība ir jāizvērtē atbilstoši šiem diviem mērķiem.

121 Lēmuma 47. punktā ir norādīts, ka *De Beers* individuālās saistības bija pietiekamas, lai novērstu Komisijas sākotnējā vērtējuma ietvaros paustās bažas; šo aspektu prasītāja neapstrīd. Tomēr ir jāizvērtē, vai *De Beers* individuālās saistības, kuras ar Lēmumu tika atzītas par saistošām, atbilst arī nepieciešamības kritērijam, pat ja Lēmuma secinājumos nekas nav noteikts par šī pasākuma samērīgumu.

122 Šajā sakarā, kā tas tika norādīts iepriekš, tiesas kontrole pār Komisijas aktiem, kas ietver sarežģītus ekonomiskos vērtējumus, aprobežojas ar pārbaudi, vai ir ievēroti procesuālie noteikumi un vai ir sniegts pamatojums, kā arī, vai fakti ir precīzi atspoguļoti, un vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 279. punkts).

123 Lai šajā lietā Pirmās instances tiesa varētu veikt tikai ierobežoto kontroli pār Lēmuma samērīgumu, tai būtu jākonstatē, ka Komisija veica savu vērtējumu, pamatojoties uz sarežģītu ekonomisko vērtējumu, kas ļāva tai secināt, ka par saistošām atzītās saistības bija nepieciešamas, lai novērstu tās sākotnējā vērtējumā paustās bažas.

124 Gan iebildumu rakstā, gan tiesas sēdē Komisija norādīja, ka starp kopīgajām saistībām un *De Beers* individuālajām saistībām varētu būt pelēkā zona, bet alternatīvu risinājumu noteikšana šīm obligātajām saistībām būtu prasījusi sarežģītu ekonomisku vērtējumu, no kā Regulas Nr. 1/2003 9. pants tiecas izvairīties. Komisija arī

apstiprināja, ka, ņemot vērā grūtības noteikt alternatīvus risinājumus, tā nonāca pie secinājuma, ka pilnīgs aizliegums ir vienīgais piemērotais risinājums, lai novērstu tās sākotnējās bažas.

125 No tā izriet, ka šajā lietā Komisija neveica sarežģītu ekonomisko vērtējumu, kas pamato Pirmās instances tiesas ierobežoto Lēmuma pārbaudi un ka tā pamato savu apgalvojumu par ierobežoto pārbaudi vienīgi ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta īpatnībām. Kā tika minēts šī sprieduma 100. punktā, kaut arī 9. pants nenosaka Komisijai pienākumu pievienot pierādījumus par pārkāpumu, par kuru ir uzsākts process, tas neatbrīvo Komisiju no nepieciešamības sniegt vērtējuma elementus, kas būtu pietiekami, lai īstenotu efektīvu tiesas kontroli pār īstenotā pasākuma samērīgumu.

126 Jebkurā gadījumā Pirmās instances tiesa konstatē, ka Lēmumā ir pieļauta kļūda vērtējumā, kas turklāt ir acīmredzama. No lietas apstākļiem skaidri izriet, ka Lēmuma mērķa īstenošanai bija pieejami citi, mazāk apgrūtinoši risinājumi salīdzinājumā ar *De Beers* un *Alrosa* tirdzniecības attiecību aizliegšanu uz nenoteiktu laiku, ka to noteikšana neradīja īpašas tehniska rakstura grūtības un ka Komisija nevarēja sevi atbrīvot no pienākuma izvērtēt šos risinājumus.

127 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa, pirmkārt, atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmums, kas tirgū atrodas dominējošā stāvoklī un saista pircējus, pat darot to pēc viņu lūguma, ar pienākumu vai solījumu, ka šie pircēji iegūs visu vai lielāko daļu no tiem nepieciešamā no šī uzņēmuma, ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli EKL 82. panta nozīmē (iepriekš minētais spriedums lietā *Hoffmann-Laroche*/Komisija, 89. punkts). Attiecībā uz pircēju, kas atrodas dominējošā stāvoklī, šī judikatūra nozīmē, ka *De Beers* veiktā rezervācija attiecībā uz visu *Alrosa* produkciju, kas tiek eksportēta ārpus NVS, pat ja *Alrosa* piekrīt, var būt dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana šo uzņēmumu attiecību ietvaros.

128 *Prima facie* vispiemērotākais risinājums šāda veida pārkāpuma izbeigšanai tātad būtu aizliegt pusēm slēgt jebkādu līgumu, kas *De Beers* dod iespēju rezervēt sev visu vai pat būtisku daļu *Alrosa* produkcijas, kas tiek eksportēta ārpus NVS, lai tādējādi *Alrosa* varētu atjaunot savu neatkarību tirgū un tiktu garantēta trešo personu piekļuve alternatīvam piegāžu avotam, nepastāvot vajadzībai pilnībā aizliegt *De Beers* iepirkt *Alrosa* ražotos dimantus.

129 Otrkārt, 2004. gada decembrī *De Beers* un *Alrosa* piedāvāja kopīgās saistības un Komisija nav paskaidrojusi, kādēļ tās nevar kliedēt tās sākotnējā vērtējuma ietvaros paustās bažas.

130 Protams, Komisijai nav pienākuma saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu atzīt saistības par obligātām tā vietā, lai rīkotos atbilstoši šīs regulas 7. pantam. Tādējādi Komisijai nav pienākuma sniegt pamatojumu, kāpēc tā uzskata, kādēļ saistības nav atzīstamas par saistošām, lai varētu izbeigt procesu.

131 Tomēr samērīguma principa ievērošana nozīmē, ka iestādei, ja ir pieejami mazāk apgrūtinoši pasākumi nekā tie, kurus tā vēlas atzīt par saistošiem, un ja tie ir zināmi Komisijai, tai ir jāizvērtē, vai šie pasākumi var novērst bažas, kas pamato tās rīcību, pirms tā veic, ja šie pasākumi izrādās nepiemēroti, apgrūtinošāku pasākumu.

132 *De Beers* un *Alrosa* 2004. gada decembrī piedāvātās saistības, kuras Komisijai nebija nekāda procesuāla pienākuma ņemt vērā ne lēmumā, ne arī tā pamatojumā, tomēr bija mazāk apgrūtinošs pasākums nekā tas, kuru tā nolēma atzīt par saistošu, un no tā izriet, ka šo saistību izvērtēšanai ir nozīme, veicot samērīguma kontroli.

133 Tiktāl, ciktāl, pirmkārt, šīs saistības pakāpeniski palielināja trešo personu piekļuvi *Alrosa* produkcijai, un, otrkārt, sniedza *Alrosa* laiku, lai tā attīstītu savu neapstrādāto dimantu piegādes tīklu, un tādējādi kļūtu par efektīvu *De Beers* konkurentu, kopīgās saistības *prima facie* bija spējīgas kliedēt Komisijas bažas.

134 Pirmās instances tiesa konstatē, ka periodā no 2005. līdz 2009. gadam piedāvātās saistības paredzēja būtisku to dimantu daudzuma samazināšanu, ko *Alrosa* rezervē *De Beers*, tādējādi, ka apjoms samazinās no 700 miljoniem USD 2005. gadā līdz 275 miljoniem USD no 2009. gada. Tādējādi *Alrosa*, sākot ar 2009. gadu, būtu pārdevusi *De Beers* tikai 35 % no dimantiem, kurus tā bija pārdevusi šim uzņēmumam 2004. gadā. Attiecīgi *De Beers* būtu grūti ietekmēt *Alrosa* noteiktās cenas, jo vairāk nekā divas trešdaļas no dimantiem, kurus *Alrosa* eksportē ārpus NVS, tiktu pārdoti par cenām, vienojoties ar trešām personām. Pat pieņemot, ka *De Beers* un *Alrosa* vēlējās koordinēt cenu politiku, tās īstenošana būtu grūti iedomājama, jo, ja trešās personas atteiktos pirkt dimantus par abu uzņēmumu noteikto cenu, *Alrosa* nevarētu vērsties pie *De Beers*, lai pārdotu atlikušo neizpārdoto produkciju. Kopīgās saistības tādējādi būtu sniegušas trešām personām efektīvu piekļuvi alternatīvam un neatkarīgam piegāžu avotam.

135 *De Beers* pārdotā daudzuma pakāpeniska samazināšana piecu gadu laikā ar pārdošanas apjoma ierobežojumu 275 miljonu USD apmērā no 2009. gada būtu ļāvusi *Alrosa* izveidot savu izplatīšanas sistēmu ārpus NVS, bez kuras tā nevarētu kļūt par efektīvu *De Beers* konkurentu. Pirmās instances tiesa tomēr atzīmē, ka apstrīdētā Lēmuma 47. punktā Komisija norādīja, ka pārejas periods no 2006. līdz 2008. gadam, proti, trīs gadi, bija nepieciešams, lai *Alrosa* izveidotu "konkurētspējīgu izplatīšanas sistēmu attiecībā uz dimantu apjomiem, kas pirms tam tika pārdoti *De Beers*". Tomēr Komisija nepaskaidro, kā šis pārejas periods varētu būt pietiekams šajā nolūkā, ja *Alrosa* 2003. gada septembrī informēja Komisiju, ka tai ir nepieciešami astoņi gadi,

lai izveidotu efektīvu izplatīšanas sistēmu, un ka tikai no 2012. gada tā varētu pilnībā izbeigt neapstrādāto dimantu pārdošanu *De Beers*, kā tas izriet no prasības pieteikumam pievienotajiem dokumentiem.

136 Turklāt ir jāatzīmē, ka 2005. gada 3. jūnijā, datumā, kurā paziņojums par kopīgajām saistībām tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, Komisija paredzēja, ka atkarībā no tirgus pārbaudes rezultātiem tā atzīs šīs saistības par obligātām. Tādējādi Komisija uzskatīja, ka šīs saistības *prima facie* atbilda prasībām, ko tā bija izteikusi sākotnējā vērtējuma ietvaros.

137 Treškārt, pieņemot, ka kopīgās saistības nevarētu atbilst Komisijas sākotnējām prasībām, to grozīšana arī būtu varējusi atrisināt konkurences problēmas, kas izriet no paziņotā līguma, nepastāvot vajadzībai pieprasīt pusēm pilnībā izbeigt jebkādas tirdzniecības attiecības no 2009. gada.

138 Konkrētāk, būtu bijis iespējams pieņemt grozījumu, ko prasītāja ieteica ar Komisijai adresētu 2006. gada 6. februāra vēstuli un kurš *Alrosa* būtu atļāvis pārdot *De Beers* izsoles kārtībā dimantus ar maksimālo vērtību 275 miljoni USD gadā. Šāds grozījums, pirmkārt, būtu devis trešām personām iespēju pilnībā piekļūt *Alrosa* produkcijai un, otrkārt, būtu ļāvis *Alrosa* turpināt pārdot ierobežotus daudzumus lielākajam pircējam tirgu uz *ad hoc* pamata.

139 Protams, Komisija nevar iestāties pušu vietā, lai grozītu saistības, ko tās piedāvā uzņemties saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. pantu, lai šīs saistības novērstu tās sākotnējā vērtējuma ietvaros paustās bažas. Tomēr nekas neliedz Komisijai atzīt piedāvātās saistības par saistošām tikai kādā daļā vai noteiktā apjomā. Turklāt šķiet, ka šajā lietā 2005. gada 27. oktobra tikšanās laikā Komisija piedāvāja grozīt piedāvātās

saistības. Šajā reizē tā pauda nodomu pieņemt lēmumu, pamatojoties uz Regulas Nr. 1/2003 7. pantu, ar kuru aizliegtu jebkādas tirdzniecības attiecības no 2009. gada, ja tās nepiedāvās šajā sakarā saistības līdz 2005. gada novembra beigām.

140 Tomēr Komisija nevar tiesiski piedāvāt pusēm, lai tās piedāvātu uzņemties saistības, kas pārsniedz lēmumu, kuru tā varētu pieņemt saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 7. panta 1. punktu. Šajā lietā, pamatojoties uz šo normu, pieņemtais lēmums, kas noteica *De Beers* pienākumu izbeigt no 2009. gada un uz nenoteiktu laiku jebkādas tiešas vai netiešas tirdzniecības attiecības ar *Alrosa*, acīmredzami pārsniedz to, ko Komisija būtu varējusi pieprasīt, ja tā ievērotu samērīguma principu, ņemot vērā sasniedzamo mērķi.

141 Tikai tādi izņēmuma apstākļi, kas Lēmumā netika norādīti un kas neizriet no lietas materiāliem, var pamatot lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz 9. panta 1. punktu, aizliegt uzņēmumiem — pilnībā un uz nenoteiktu laiku — dibināt savstarpējas līgumattiecības. Protams, ja attiecīgajiem uzņēmumiem ir kolektīvs dominējošais stāvoklis, nevar izslēgt, ka pilnīga jebkādu tirdzniecības attiecību aizliegšana starp tiem ir vienīgais veids, kā novērst pārkāpumus. Bet, kaut arī Komisija paziņojumā par iebildumiem, kas pusēm tika paziņots saskaņā ar EKL 81. pantu, ļāva noprast, ka starp *Alrosa* un *De Beers* varētu pastāvēt oligopols, Lēmumā sniegtais vērtējums pamatojas tikai uz *De Beers* dominējošo stāvokli un nevis uz iespējamo divu uzņēmumu kolektīvo dominējošo stāvokli. Gan savā iebildumu rakstā, gan tiesas sēdē Komisija apstiprināja, ka Lēmums patiešām būtu jāsaprot šādā veidā.

142 Turklāt salīdzinājums, ko Komisija veica attiecībā uz prasītājas piedāvātajām saistībām 2003. gada 23. septembrī, kopīgajām saistībām un saistībām, kas tika atzītas par saistošām, nevar būt pietiekams, lai pierādītu, ka pēdējās saistības ir nepieciešamas, jo aizlieguma, kas šajā lietā noteikts, atzīstot saistības par saistošām, nepieciešamība ir jāizvērtē objektīvi, ņemot vērā Komisijas sasniedzamo mērķi.

143 Attiecībā uz saistībām, ko prasītāja piedāvāja 2003. gada septembrī, uz kurām Komisija balstās, lai pamatotu šī pasākuma samērīgumu, ir tiesa, ka šīs saistības paredz pilnīgu un beztermiņa tirdzniecības attiecību izbeigšanu ar *De Beers*. Tomēr Pirmās instances tiesa uzskata, ka, pirmkārt, šīs saistības paredzēja tirdzniecības attiecību izbeigšanu no 2013. gada, nevis no 2009. gada, kas *Alrosa* deva papildus vēl četrus gadus, lai attīstītu izplatīšanas sistēmu ārpus NVS, kas tai ļautu pārdot to neapstrādāto dimantu apjomu, ko tā iepriekš bija pārdevusi *De Beers*. Šādas sistēmas izveide bija acīmredzami nepieciešama, lai dotu trešām personām iespēju piekļūt *Alrosa* produkcijai un ļautu *Alrosa* pilnībā konkurēt ar *De Beers*. Otrkārt, *Alrosa* ir atsaukusi šīs saistības, motivējot ar to, ka tās nebija perspektīvas no ekonomiskā viedokļa. Visbeidzot, fakts, ka uzņēmums noteiktā laikā ir piedāvājis saistības tam raksturīgu iemeslu dēļ, neļauj uzskatīt šīs saistības par samērīgām un neatbrīvo Komisiju no pienākuma pārbaudīt to atbilstību un piemērotību saistībā ar sasniedzamo mērķi. Līdz ar to fakts, ka *Alrosa* 2003. gada septembrī piedāvāja vairākas saistības, neietekmē Lēmuma tiesiskumu.

144 Runājot par kopīgajām saistībām, kuras puses piedāvāja 2004. gada decembrī, Komisija tās vērtē kā nepietiekamas, motivējot ar to, ka, ja *De Beers* atļautu turpināt iepirkt neapstrādātos dimantus no *Alrosa* līdz 275 miljonu USD vērtībai gadā, tas varētu *Alrosa* traucēt konkurēt ar *De Beers*, jo atlikušās divas trešdaļas no tā eksportam paredzētās produkcijas radītu prasītājai grūtības piedāvāt trešām personām regulāras plaša klāsta dimantu piegādes. Turklāt Komisija uzskata, ka *De Beers* varētu turpināt izmantot *Alrosa* dimantus, lai praktizētu tirgus noteicēja lomu.

145 Tomēr Pirmās instances tiesa konstatē, ka vienīgais elements, ko Komisija izvirzīja, lai pamatotu apgalvojumu, ka *Alrosa* spējas piegādāt plašu dimantu klāstu samazinātos, ja maksimālo gada apjomu 275 miljonu USD vērtībā turpinātu pārdot *De Beers*, ir atsauce uz 70. punktu paziņojumā par iebildumiem saskaņā ar EKL 81. pantu. Saskaņā ar šo punktu "*De Beers* [..] ir būtisks pārsvars pār konkurentiem ne tikai tā lieluma dēļ, bet arī tādēļ, ka tas var garantēt regulārākas [neapstrādāto dimantu] piegādes saviem klientiem". Tas ir tādēļ, ka *De Beers* ir piekļuve lielam skaitam dažādu raktuvju, kas ražo daudzveidīgu neapstrādāto dimantu klāstu, un *De Beers* ir vienīgas ražotājs, kam ir lieli uzkrājumi. Šis punkts neizskaidro to, kāpēc *Alrosa* nevarētu garantēt regulāras neapstrādāto dimantu piegādes būtiskā apjomā, ja *Alrosa* turpinātu piegādāt dimantus *De Beers* ierobežotā daudzumā.

146 Turklāt, pat gadījumā, ja dimantu pārdošana *De Beers* ierobežotā apjomā dotu iespēju *De Beers* uzturēt vai nostiprināt tirgus noteicēja lomu, un tādējādi tā dominējošo stāvokli, konkurences normu pārkāpums obligāti netiktu konstatēts. Tā kā EKL 82. panta mērķis nav aizliegt atrašanos dominējošā stāvoklī, bet gan tikai aizliegt šāda stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, Komisija nevar pieprasīt no uzņēmuma, kas atrodas dominējošā stāvoklī, atturēties no pirkumu veikšanas, kas tam ļauj noturēt vai nostiprināt savu stāvokli tirgū, ja šis uzņēmums, to darot, neizmanto metodes, kas nav saderīgas ar konkurences normām. Kaut arī uz uzņēmumu, kas atrodas šādā stāvoklī, gulstas īpaši pienākumi (iepriekš minētais spriedums lietā *Michelin*/Komisija, 57. punkts), šie pienākumi nevar izpausties kā prasība, ar ko apstrīd dominējošā stāvokļa pastāvēšanu kā tādu.

147 Šajā lietā Komisija noteica pusēm pienākumu izbeigt jebkādas tirdzniecības attiecības ar acīmredzamu nolūku vājināt *De Beers* tirgus noteicēja lomu.

148 Lēmums *de facto* noteica pienākumu *Alrosa*, kas nav EKL 82. pantā paredzētā procesa subjekts, veikt būtiskas izmaiņas savā struktūrā un darbībā, lai tā varētu konkurēt ar *De Beers* ārpus NVS, un to paveikt trīs gadu termiņā.

149 Tādējādi Komisija noteica tirgus dalībniekam, kuru tieši neskar EKL 82. pantā paredzētais process, pienākumu veikt izmaiņas neapstrādāto dimantu ražošanas un piegādes tirgus struktūrā. Šāds pasākums pārsniedz Komisijas pilnvaras, kas tai ir saskaņā ar šo tiesību normu.

150 Visbeidzot Komisija apgalvo, ka aizliegums veikt darījumus, izmantojot atklātās izsoles, ir pamatots, ņemot vērā *Alrosa* un *De Beers* iepriekšējo praksi saistībā ar *ad hoc* pārdošanām ("labprātīga pircēja/labprātīga pārdevēja" veidā). Komisija norāda, ka var pamatoti uzskatīt, ka šādi darījumi ļautu pusēm turpināt paziņotā līguma īstenošanu, jo šādā gadījumā pārdotie apjomi būtu tādi paši kā minētajā līgumā noteiktie apjomi.

151 Šajā sakarā, pat pieņemot, ka *De Beers* un *Alrosa* varētu būt vēlējušies citā veidā uzturēt paziņotajā līgumā paredzēto darījumu vērtību, Komisijas rīcībā bija līdzekļi, kas nepieciešami, lai panāktu konkurences normu ievērošanu. It īpaši Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punktā ir noteikts, ka Komisija atsāk lietas izskatīšanu, ja attiecīgie uzņēmumi rīkojas pretēji savām saistībām. Tāpat šīs pašas regulas 23. panta 2. punkts ļauj sodīt uzņēmumus, ja tie nepilda saistības, kas ir atzītas par saistošām saskaņā ar minētās regulas 9. pantu.

152 Turklāt, pat gadījumā, ja *ad hoc* darījumi starp *De Beers* un *Alrosa* ļautu *De Beers* uzturēt vai pastiprināt savu tirgus noteicēja lomu, šāds rezultāts pats par sevi nebūtu pretrunā konkurences normām tiktāl, ciktāl šie darījumi tiktu noslēgti ar pusi, kas piedāvājusi visaugstāko cenu.

153 Līdz ar to Pirmās instances tiesa nepieņem argumentu par to, ka, atļaujot *Alrosa* pārdot izsolē noteiktu daudzumu dimantu *De Beers*, obligāti tiktu apdraudēta Komisijas sasniedzamo mērķu realizācija. Šādi darījumi, pirmkārt, būtu ļāvuši trešām

personām piekļūt *Alrosa* produkcijai ar tādiem pašiem nosacījumiem kā *De Beers*, un, otrkārt, ļautu *Alrosa* pārdot savu produkciju lielākajam pircējam tirgū. Tā kā Komisija nav pierādījusi, ka izsolē faktiski noslēgtajos pirkuma darījumos *Alrosa* ņēma vērā citus kritērijus kā vien pirkuma piedāvājuma vērtību, arguments par labvēlīgo attieksmi, ko *De Beers* esot saņēmusi šajos darījumos, nevar tikt pieņemts. Turklāt 2006. gada 6. februāra vēstulē, kas tika nosūtīta Komisijai pēc jaunu saistību iesniegšanas termiņa beigām, *Alrosa* piedāvāja ierobežot to dimantu, kas *De Beers* tiktu pārdoti izsolē, vērtību līdz 275 miljoniem USD. Šāds ierobežojums vismaz būtu samazinājis konkurences kropļojuma riskus, uz kuriem norādīja Komisija.

154 No tā izriet, ka šajā lietā bija pieejami uzņēmumus mazāk apgrūtinoši risinājumi nekā pilnīgs pastāvošo attiecību aizliegums un ka Komisija nevarēja atteikties tos ņemt vērā, pamatojoties uz iespējamām to noteikšanas grūtībām.

155 Visbeidzot, attiecībā uz Komisijas argumentu, ka Lēmums nav beztermiņa, jo būtu iespējams atsākt lietas izskatīšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punktu, Pirmās instances tiesa norāda, ka šāda iespēja pastāv trīs gadījumos: ja ir būtiskas izmaiņas jebkuros faktos, uz kuriem tika balstīts lēmumu; ja attiecīgie uzņēmumi rīkojas pretēji savām saistībām; ja lēmums balstīts uz nepilnīgu, nepareizu vai maldinošu informāciju, ko sniegušas puses. Tā kā situācijas, kas pamato lietas izskatīšanas atsākšanu, ir izsmeļoši uzskaitītas, *Alrosa* nevarētu pieprasīt lietas atkārtotu izskatīšanu, pamatojoties uz tās prasībā norādītajiem pamatiem, it īpaši samērīguma principa pārkāpumu. Turklāt Komisijai būtu rīcības brīvības atteikt lietas izskatīšanas atsākšanu. Tādējādi nevar pieņemt Komisijas argumentu saistībā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 2. punktu.

156 Pastāvot šādiem apstākļiem, prasītāja pamatoti apgalvo, ka, pirmkārt, jebkādu tirdzniecības attiecību starp *De Beers* un prasītāju aizliegšana uz nenoteiktu laiku

acīmredzami pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu paredzēto mērķi, un, otrkārt, ka pastāvēja citi risinājumi, kas bija samērīgi ar šo mērķi. Izmantojot procesu, kurā attiecīgā uzņēmuma piedāvātās saistības atzīst par saistošām, Komisija nebija atbrīvota no pienākuma ievērot samērīguma principu, kas šajā lietā prasa, lai tiktu veikts *in concreto* vērtējums attiecībā uz šo citu risinājumu piemērotību.

157 No iepriekš minētā izriet, ka pamats saistībā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punkta pārkāpumu un samērīguma principa pārkāpumu ir pamatots, un ka šī vienīgā iemesla dēļ Lēmums ir jāatceļ.

158 Tomēr, ņemot vērā Komisijas pilnvaras saistībā ar tādu spriedumu izpildi, ar kuru atceļ lēmumus, kas pieņemti, pamatojoties uz EKL 81. un 81. pantu, izskatāmajā lietā pilnības labad ir jālemj arī par prasītājas izvirzīto pirmo pamatu, saskaņā ar kuru pārkāptas tiesības tikt uzklausītam.

Par pamatu saistībā ar tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

159 Prasītāja apgalvo, ka Lēmums tika pieņemts, pārkāpjot tās tiesības tikt uzklausītai, un ka Komisija, pirmkārt, to neinformēja par iemesliem, kādēļ tā uzskatīja, ka, ņemot vērā ieinteresēto trešo personu iesniegtos apsvērumus, kopīgās apņemšanās nekliedēja Komisijas bažas, un, otrkārt, ka Komisija nesniedza tai iespēju izteikties šajā sakarā.

160 Pamatojot šo pamatu, *Alrosa* norāda, pirmkārt, ka tiesības tikt uzklausītam, kas ir garantētas procesā saistībā ar konkurences normām, Komisijai nosaka divus pienākumus. Šīs tiesības, kas esot jebkurai personai, pirms tiek pieņemts jebkāds tai nelabvēlīgs individuāls akts, kā arī tas ir norādīts 41. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kas tika pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 1. lpp.), būtībā nozīmējot, ka attiecīgajām personām ir jādod iespēja izteikt savus apsvērumus par iebildumiem, ko Komisija uzskata par vajadzīgu pret tām vērst, un šajā sakarā šīs personas ir jāinformē par faktiem, ar kuriem ir pamatoti šie iebildumi (Tiesas 1966. gada 13. jūlija spriedums apvienotajās lietās 56/64 un 58/64 *Consten* un *Grundig*/Komisija, *Recueil*, 429. lpp.), un par secinājumiem, kurus Komisija izdara šajos jautājumos (Pirmās instances tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā T-9/89 *Hüls*/Komisija, *Recueil*, II-499. lpp., 38. punkts).

161 Tāpat prasītāja norāda, ka bažas, kuras Komisija izteica Lēmumā, atšķiras no tām, kuras tā iepriekš izteica sākotnējā vērtējumā, tādā formā, kā tas tai tika paziņots.

162 Sākumā Komisija esot izteikusi bažas par diviem aspektiem. Kā izriet no paziņojuma par iebildumiem saistībā ar EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu un kopsavilkuma paziņojuma, Komisija esot norādījusi, ka, pirmkārt, līgums šķietami ierobežoja konkurenci tādēļ, ka ar to puse no *Alrosa* produkcijas tika rezervēta *De Beers*, tādējādi ierobežojot *Alrosa* spēju rīkoties kā neatkarīgam tirgus dalībniekam. Otrkārt, Komisija esot norādījusi, ka līgums šķietami rada dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, jo tas liedz *De Beers* klientiem piekļuvi alternatīvam piegādes avotam un stiprina *De Beers* tirgus pozīcijas uz tā galvenā konkurenta rēķina. Tieši sakarā ar šo sākotnējo vērtējumu prasītāja un *De Beers* iesniedza kopīgās saistības, kuras Komisija sākotnēji esot paredzējusi atzīt par saistošām.

163 Pēc tam Komisija esot grozījusi savu viedokli. Iepazinusies ar ieinteresēto trešo personu komentāriem, kas tika iesniegti saistībā ar kopsavilkuma paziņojumu, kuros tika minētas vēl sešas problēmas attiecībā uz konkurences normām, Komisija Lēmuma preambulas 41. un 42. apsvērumā esot norādījusi, ka, lai gan šajos apsvērumos nebija norādītas nekādas citas būtiskas bažas, šie apsvērumi un Komisijas pašas izvērtējums beigu beigās lika tai uzskatīt, ka kopīgās saistības nekliedē šīs bažas.

164 Visbeidzot, prasītāja uzskata, ka šajos apstākļos Komisijai bija jāinformē prasītāja ne tikai par ieinteresēto trešo personu iesniegtajiem apsvērumiem, bet arī par izvērtējumu, uz kura pamata Komisija pēc tam uzskatīja, ka kopīgās saistības vairs nebija pietiekamas un ka bija nepieciešams atzīt *De Beers* individuālās saistības par saistošām. Tas tomēr neesot noticis.

165 Komisijas iebildumi šajā sakarā neesot pamatoti. Pirmkārt, Komisija nevarēja pamatoti apgalvot, kā tā to darīja Lēmuma preambulas 41. apsvērumā, ka individuālās saistības tikai pastiprināja kopīgās saistības. Absolūts un potenciāli beztermiņa aizliegums uzturēt jebkādas tirdzniecības attiecības ar *De Beers*, no ekonomiskā viedokļa raugoties, pilnīgi atšķiroties no iespējas uzturēt šādas attiecības, lai arī ierobežotos apstākļos. Otrkārt, Komisija nevar leģitīmi apgalvot, ka prasītāja nav ieinteresētā persona procesā, kas uzsākts, pamatojoties uz EKL 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu. Tā kā Komisija pati bija atzinusi, ka lietas apstākļi pamatoja prasītājas uzklausīšanu saistībā ar apsvērumiem, ko bija iesniegušas ieinteresētās trešās personas, nebija pamatoti atteikties uzklausīt prasītāju saistībā ar Komisijas grozīto vērtējumu.

166 Komisija atbild, ka šis pamats nav pamatots.

167 Komisija norāda, ka ir jānošķir prasītājas situācija saistībā ar procesu, kas uzsākts saskaņā ar EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, no vienas puses, un tās situācija saistībā ar procesu, kas uzsākts saskaņā ar EKL 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu, no otras puses. Pirmais no šiem procesiem esot uzsākts pret *De Beers* un *Alrosa*, kas esot bijuši paziņojuma par iebildumiem adresāti, kuri iesniedza kopīgās saistības Komisijai un kurus Komisija esot uzklausījusi, it īpaši saistībā ar apsvērumiem, ko ieinteresētās trešās personas iesniedza par šīm saistībām. Tomēr šim procesam esot zudusi jebkāda jēga, jo *De Beers* iesniedza individuālās saistības, līdz ar to process tika izbeigts, nepieņemot nekādu lēmumu. Otrais process esot uzsākts pret *De Beers*, bet ne pret prasītāju, un tā rezultātā esot pieņemts Lēmums.

168 Komisija apgalvo, ka attiecīgās personas, uz kuru attiecas process par konkurences normu piemērošanu, juridiskā situācija, proti, personas, pret kuru ir uzsākts šis process un kurai var uzlikt sodu, juridiskā situācija ir jānošķir no šajā procesā ieinteresētās personas juridiskās situācijas, proti, no personas, kurai var būt interese procesa iznākumā, bet pret kuru šis process nav uzsākts un kurai nevar uzlikt sodu, juridiskās situācijas. Tiesību tikt uzklausītam apjoms, kā tas ir noteikts vispārējos tiesību principos un sekundāro tiesību normās, nav vienāds attiecībā pret šo divu kategoriju personām.

169 Visbeidzot Komisija izvirza argumentu par īpašo juridisko situāciju, kādā atrodas personas, kas noteiktā statusā iesaistītas procesā sakarā ar konkurences normām, kurā ir paredzēts izmantot Regulas Nr. 1/2003 9. pantu. Šī tiesību norma, kas pieņemta, lai ļautu Komisijai izbeigt procesu ātri un efektīvi gadījumā, kad tai piedāvā saistības, kuras var atbilst tās prasībām, neuzliekot pienākumu iestādei uzklausīt puses tādā pašā veidā kā citos gadījumos. It īpaši Komisijas pirmais uzdevums esot nevis adresēt paziņojumu par iebildumiem attiecīgajām personām, bet gan informēt attiecīgos uzņēmumus par savām prasībām ar sākotnējā vērtējuma palīdzību. Kad

šie uzņēmumi piedāvā uzņemties saistības, kas šķietami atbilst prasībām un kuras tā paredz atzīt par saistošām, Komisijai, publicējot *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* kopsavilkuma paziņojumu, šajā laikā esot jādod iespēja ieinteresētajām trešām personām izteikt savus komentārus šajā sakarā.

170 Šāda publikācija neietekmējot Komisijas vērtējumu un neuzliekot tai pienākumu piemērot Regulas Nr. 1/2003 9. pantu. Tādējādi iestāde var turpināt izvērtēt attiecīgo uzņēmumu piedāvātās saistības un var izlemt, ņemot vērā šo vērtējumu un pamatojoties uz ieinteresēto trešo personu iesniegtajiem apsvērumiem un lietas apstākļiem, atzīt šīs saistības par saistošām vai uzskatīt, ka tās nespēj atbilst tās prasībām un izvērtēt jaunas saistības, ko piedāvājuši uzņemties attiecīgie uzņēmumi, vai pat izvēlēties uzsākt procesu saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 7. pantu. Attiecīgi Komisijai vispār neesot pienākuma pieņemt lēmumu, ar kuru tiek piemērots Regulas Nr. 1/2003 9. pants.

171 Šajā lietā, tā kā prasītāja nebija attiecīgā puse procesā, kura rezultātā Komisija pieņēma Lēmumu, neesot bijis nekāda pamata tai piešķirt tiesības, kas ir pusēm, uz kurām attiecas Regulas Nr. 1/2003 27. pants un Regulas Nr. 773/2004 10.–12. pants.

172 Tomēr prasītājai faktiski esot piešķirtas tiesības tikt uzklausītai, kuru ievērošanu tā varēja tiesiski pieprasīt šī procesa kontekstā. Šo tiesību apjomu esot noteicis prasītājas īpašais stāvoklis šajā lietā. Pēc būtības šis stāvoklis esot radies, paralēli notiekot diviem procesiem saistībā ar līgumiem un ļaunprātīgu dominējošā stāvokļa izmantošanu saskaņā ar Regulas Nr. 17 un pēc tam Regulas Nr. 1/2003 normām. Šo situāciju varētu izskaidrot arī ar to, ka secīgi tika iesniegtas prasītājas un *De Beers* kopīgās saistības, un vēlāk, pēc tirgus vērtējuma, *De Beers* individuālās saistības.

173 Turklāt prasītāja esot tikusi informēta, pirmkārt, par prasībām, ko Komisija izteica sākotnējā vērtējuma ietvaros par paziņoto līgumu saskaņā ar EKL 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu ar kopsavilkuma paziņojuma palīdzību; otrkārt, par ieinteresēto trešo personu iesniegtajiem apsvērumiem šajā sakarā; un, treškārt, par *De Beers* individuālajām saistībām. Turklāt tai esot bijusi iespēja paust savu viedokli par ieinteresēto trešo personu komentāriem un par *De Beers* individuālajām saistībām, un tā faktiski arī paudusi savu viedokli šajā sakarā.

174 Turklāt būtu kļūdaini apgalvot, ka Komisija pauda jaunas prasības pēc kopsavilkuma paziņojuma publicēšanas un komentāru saņemšanas no ieinteresētajām trešām personām. Komisija tikai esot analizējusi, vai *Alrosa* un *De Beers* kopīgās saistības atbilst tās prasībām saistībā ar paziņoto līgumu. Apsvērumi, kurus šajā sakarā iesniedza ieinteresētās trešās personas, neesot atklājuši nekādas jaunas problēmas un esot apstiprinājuši kopīgo saistību nepiemērotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

175 Regula Nr. 1/2003 nošķir vairākus Komisijas virzītā procesa dalībniekus: "ieinteresētie uzņēmumi" (7. pants), "sūdzības iesniedzēji" (7. un 27. pants), "attiecīgie" uzņēmumi vai "attiecīgās" puses (9., 17., 18. pants, 21. panta 1. punkts, 27. panta 2. punkts), "uzņēmumi, uz kuriem attiecas process", (27. panta 1. punkts) un "ieinteresētās trešās personas" (27. panta 4. punkts).

176 Uzreiz ir skaidrs, ka prasītāja nav "sūdzības iesniedzēja". Turklāt, ievērojot iepriekš minēto, vienīgi *De Beers* ir "attiecīgais" uzņēmums un "uzņēmums, uz ko attiecas process", kuru saskaņā ar EKL 82. pantu īsteno Komisija.

177 Tomēr prasītāja nav arī vienkārši "ieinteresētā trešā persona" Regulas Nr. 1/2003 27. panta 4. punkta nozīmē. *Alrosa* ir puse līgumattiecībās ar *De Beers* ilgstošu divpusēju tirdzniecības attiecību kontekstā, kuras tiek izbeigtas uz Lēmuma pamata. Prasītāja bija arī iesaistīta abos procesos, kurus Komisija uzsāka pēc līguma, kas noslēgts ar *De Beers*, paziņošanas.

178 Veids, kādā Komisija uzsāka šos divus procesus attiecībā uz līgumu starp *De Beers* un *Alrosa*, apstiprina šo secinājumu.

179 Tādējādi, pēc paziņotā līguma paziņošanas 2003. gada 14. janvārī, Komisija uzsāka divus procesus, vienu — pamatojoties uz EKL 81. pantu, bet otru — pamatojoties uz 82. pantu. Abi procesi tika reģistrēti ar vienu numuru (38.381), kā to Komisija norādīja tiesas sēdē.

180 Komisija nosūtīja prasītājai paziņojumu par iebildumiem saistībā ar procesu, kas uzsākts, pamatojoties uz EKL 81. pantu, un nosūtīja *De Beers* paziņojumu par iebildumiem saistībā ar abiem procesiem. Abi paziņojumi attiecās uz līgumu, ko *De Beers* un *Alrosa* vēlējās noslēgt, ievērojot tajā laikā starp pusēm pastāvošās attiecības.

181 Pēc šiem paziņojumiem par iebildumiem prasītāja un Komisija uzsāka sarunas, kurām pēc tam pievienojās *De Beers*, lai panāktu mierizlīgumu šajā lietā. 2003. gada 31. martā prasītāja un *De Beers* iesniedza kopīgus rakstveida apsvērumus, atbildot uz Komisijas paziņojumu par iebildumiem, kas tika sagatavots saskaņā ar EKL 81. pantu. Šajos apsvērumos arī tika apskatīta līguma atbilstība EKL 82. pantam, kaut gan prasītāja nebija saņēmusi paziņojuma par iebildumiem, kas bija nosūtīts *De Beers* saistībā ar šo pantu, kopiju.

182 Turklāt 2003. gada 7. jūlijā Komisija uzklausīja prasītājas un *De Beers* mutvārdu apsvērumus. 2004. gada 14. decembrī prasītāja un *De Beers* kopīgi iesniedza saistības, lai novērstu bažas, par kurām Komisija tām bija paziņojusi.

183 2005. gada 3. jūnija paziņojumā lietā COMP/E-2/38.381 — *De Beers — Alrosa*, kurā Komisija atsaucas uz prasītājas un *De Beers* piedāvātajām kopīgajām saistībām un uzaicina ieinteresētās trešās personas iesniegt savus apsvērumus, šie abi procesi arī nav nošķirti.

184 Sakarā ar šo jāmin fakts, ka 2005. gada 27. oktobrī prasītāja un *De Beers* bija kopīgas tikšanās ar Komisiju dalībnieces, kuras laikā Komisija tās informēja par apsvērumiem, kurus iesniedza 21 ieinteresētā persona pēc paziņojuma 2005. gada 3. jūnijā.

185 Visbeidzot 2006. gada 22. februāra vēstulē Komisija informēja prasītāju, ka process, kurā tā bija iesaistīta, ir izbeigts sakarā ar *De Beers* individuālajām saistībām procesā, kas uzsākts saskaņā ar EKL 82. pantu.

186 No šī faktu apkopojuma izriet, ka procesus, kurus Komisija uzsāka, pamatojoties uz EKL 81. pantu un EKL 82. pantu, ne vien Komisija, bet arī prasītāja un *De Beers* vienmēr *de facto* aplūkoja kā vienu procesu.

187 Pastāvot šādiem lietas apstākļiem, ciešajai saistībai starp abiem Komisijas uzsāktajiem procesiem, kā arī faktam, ka Lēmumā skaidri minēta *Alrosa*, būtu jābūt par pamatu, lai prasītājai attiecībā uz abiem procesiem kopumā tiktu piešķirtas "attiecīgā uzņēmuma" tiesības Regulas Nr. 1/2003 nozīmē, kaut gan *stricto sensu* tā neietilpst šajā kategorijā attiecībā uz procesu saskaņā ar EKL 82. pantu.

188 Regulas Nr. 1/2003 37. apsvērumā ir noteikts, ka šī regula "respektē pamattiesības un principus, kas jo īpaši ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā", un ka "šī regula jāinterpretē un jāpiemēro, respektējot minētās tiesības un principus". Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 2. punktā noteikts, ka ikvienai personai ir tiesības tikt uzklausītai, "pirms tiek pieņemts tai nelabvēlīgs individuāls lēmums".

189 Tāpat Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punktā noteikts, ka "procesos pilnībā respektē attiecīgo pušu tiesības uz aizstāvību" un ka attiecīgās puses ir "tiesīgas piekļūt Komisijas lietas materiāliem".

190 Visbeidzot Regulas Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu, ko vada Komisija, 10. apsvērumā saskaņā ar EKL 81. un 82. pantu noteikts: "Lai ievērotu uzņēmumu aizstāvības tiesības [tiesības uz aizstāvību], Komisijai pirms lēmuma pieņemšanas jādod attiecīgajām pusēm tiesības tikt uzklausītām."

191 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošana jebkurā atklātā procesā, kura rezultātā var tikt pieņemts konkrētajai personai nelabvēlīgs akts, ir Kopienu tiesību pamatprincips, un tas ir jānodrošina, pat ja nepastāv nekāds procesuālais regulējums (Tiesas 1996. gada 24. oktobra spriedums lietā C-32/95 P Komisija/*Lisrestal* u.c., *Recueil*, I-5373. lpp., 21. punkts).

192 Pirmās instances tiesa konstatē, ka 2005. gada 3. jūnijā, kad tika publicēts paziņojums, kurā Komisija norādīja uz *De Beers* un prasītājas piedāvātajām kopīgajām saistībām, Komisija paredzēja atzīt šīs saistības par saistošām atkarībā no konsultēšanās rezultāta ar trešām personām. Attiecīgi tā uzskatīja, ka šīs saistības *prima facie* atbilst prasībām, kuras tā bija paudusi sava sākotnējā vērtējuma ietvaros.

193 Tomēr pēc komentāru saņemšanas no trešām personām Komisija uzskatīja, ka kopīgās saistības neatbilst tās sākotnējām prasībām un ka vienīgais iespējamais risinājums būtu pilnīga *Alrosa* un *De Beers* tirdzniecības attiecību izbeigšana no 2009. gada. Komisija tomēr Lēmuma 41. punktā precizēja, ka "lielākā daļa apsvērumu apstiprināja tās bažas par konkurenci, [ko tā bija] paudusi savā sākotnējā vērtējumā, bet norādīja, ka Komisijas bažas par konkurenci tiktu nepietiekamā mērā kliedētas ar piedāvātajām saistībām" un ka šajos trešo personu apsvērumos netika identificētas nekādas būtiskas jaunas bažas.

194 Tomēr Pirmās instances tiesu nepārliecina Komisijas apgalvojums, ka trešo personu komentāri tikai apstiprināja tās sākotnējās bažas. Ja komentāri nekādā veidā nepapildināja Komisijas sākotnējo vērtējumu, tad šajos apstākļos Komisija būtu varējusi atzīt piedāvātās saistības par saistošām. Ja, gluži pretēji, trešās personas uzskatīja, ka kopīgās saistības nav pietiekamas un ja to komentāri lika Komisijai secināt, ka tikai pilnīga tirdzniecības attiecību izbeigšana starp pusēm no 2009. gada var atbilst tās sākotnējām prasībām, Komisijai bija pienākums uzklausīt puses par šiem apsvērumiem un par citiem faktiskajiem apstākļiem, kas pamatoja tās jaunos secinājumus. Ir jāatzīst, ka Komisija var izvairīties no kopīgo saistību izvērtēšanas tikai tad, ja ir mainījušies fakti vai ja šis vērtējums tika veikts, pamatojoties uz nepareizu informāciju.

195 Protams, Komisijai pēc apsvērumu saņemšanas no trešām personām bija tiesības uzskatīt, ka pušu piedāvātās saistības neatbilda prasībām, kuras tā paudusi sava sākotnējā vērtējuma ietvaros, jo atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 27. panta 4. punktam konsultāciju ar trešām personām mērķis ir tieši ļaut Komisijai pieņemt lēmumu, kas vērstos pret konkurences problēmām, kas izklāstītas sākotnējā vērtējumā.

196 Tomēr tiesību tikt uzklausītam ievērošana tādā gadījumā — kā šajā lietā — prasa, lai, pirmkārt, uzņēmumi, kuri piedāvāja uzņemties šīs saistības, tiktu informēti par būtiskajiem faktiskajiem apstākļiem, pamatojoties uz kuriem Komisija pieprasa jaunas saistības, un, otrkārt, lai šie uzņēmumi varētu paust savu viedokli šajā sakarā. Šajā lietā prasītājas rīcībā bija tikai kopsavilkums par secinājumiem, ko Komisija izdarīja, pamatojoties uz trešo personu apsvērumiem. 2005. gada 27. oktobra tikšanās laikā Komisija tika informēta, ka trešo personu komentāri principā norādīja uz tirgus sadalīšanas risku un aizliegtas vienošanās starp *De Beers* un *Alrosa* pastāvēšanas risku, un ka Komisijas loceklis, kas atbildīgs par konkurenci, bija lūdzis par lietu atbildīgajām personām, lai šajos apstākļos tās nepiekristu nekādām kopīgajām saistībām. Tajā pašā laikā *Alrosa* saņēma trešo personu apsvērumu kopsavilkumu un tika informēta par saistībām, kuras Komisija vēlētos saņemt no pusēm pēc konsultāciju ar trešām personām negatīvajiem rezultātiem: jebkādu tirdzniecības attiecību izbeigšanu no 2009. gada un, pamatojoties uz to, jaunu saistību piedāvājumu, kas jāiesniedz līdz 2005. gada novembra beigām.

197 Turklāt attiecīgajiem uzņēmumiem saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punktu ir tiesības piekļūt Komisijas lietas materiāliem. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šīs tiesības ir vienas no procesuālajām garantijām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības uz aizstāvību un it īpaši, lai nodrošinātu tiesību tikt uzklausītam efektīvu izmantošanu (Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedums apvienotajās lietās T-191/98 un no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3275. lpp., 334. punkts, un 2005. gada 25. oktobra spriedums lietā T-38/02 *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, II-4407. lpp.). Saskaņā ar Regulas Nr. 773/2004 51. panta 1. punktu šo tiesību izmantošana paredz, ka attiecīgais uzņēmums šajā sakarā ir iesniedzis lūgumu Komisijai.

198 Pirmās instances tiesa konstatē, ka, pirmkārt, starp lietas dalībniekiem nav domstarpību par to, ka prasītāja lūdza trešo personu apsvērumu nekonfidenciālo kopiju. Tomēr, pēc prasītājas teiktā, šis lūgums tika izteikts mutiski 2005. gada 27. oktobra tikšanās laikā un atkārtots 2005. gada 6. decembra vēstulē, bet Komisija apgalvo, ka prasītāja lūdza trešo personu apsvērumu nekonfidenciālo versiju tikai 2005. gada 6. decembrī, proti, pēc tam, kad bija beidzies termiņš jaunu saistību iesniegšanai.

199 No lietas materiāliem izriet, ka 2005. gada 27. oktobra tikšanās laikā, atbildot uz prasītājas advokātu jautājumu par piekļuvi trešo personu apsvērumu nekonfidenciālajai versijai, Komisija norādīja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 9. panta 1. punktu tai nebija pienākuma iesniegt *Alrosa* šo dokumentu. Komisija neapstrīd faktu, ka šīs tikšanās laikā puses apsprieda piekļuves iespēju šiem dokumentiem.

200 Tāpat arī jānorāda, ka individuālās saistības, kas ar Lēmumu tika atzītas par saistošām, *De Beers* iesniedza 2006. gada 25. janvārī, proti, pēc 2005. gada 30. novembra, ko Komisija 2005. gada 27. oktobra tikšanās laikā bija noteikusi kā galīgo termiņu jaunu saistību iesniegšanai. Pastāvot šādiem apstākļiem, nevar tikt apgalvots, ka *Alrosa* un *De Beers* vairs nevarēja iesniegt jaunas kopīgās saistības pēc 2005. gada 30. novembra vai ka pēc šī datuma prasītājai vairs nebija praktiska labuma no piekļuves trešo personu apsvērumiem.

201 Pēc formālā lūguma, ko prasītāja iesniedza rakstveidā 2005. gada 6. decembrī, Komisija tai nesniedza trešo personu apsvērumu nekonfidenciālo versiju līdz pat 2006. gada 26. janvārim, proti, vairāk nekā sešas nedēļas pēc prasītājas izteiktā formālā lūgumu un vairāk nekā trīs mēnešus pēc 2005. gada 27. oktobra tikšanās, kurā tika apspriests jautājums par piekļuvi trešo personu apsvērumu nekonfidenciālajai versijai. Pirmās instances tiesa arī norāda, ka šie dokumenti tika nodoti prasītājai tajā pašā laikā, kad tā saņēma izrakstu no *De Beers* individuālajām saistībām, tādējādi liedzot prasītājai sniegt efektīvu atbildi un piedāvāt jaunas kopīgās saistības ar *De Beers*.

202 Trešo personu apsvērumiem procesā bija īpaša nozīme tiktāl, ciktāl Komisija ņēma tos vērā, lai izdarītu secinājumu, ka konsultācijas ar tirgus dalībniekiem liecina par negatīviem rezultātiem un ka tikai pilnīga tirdzniecības attiecību izbeigšana no 2009. gada ir vienīgais piemērotais risinājums. Saskaņā ar Lēmuma 42. punktu "šie apsvērumi kopā ar Komisijas veikto izvērtējumu lika Komisijai ieteikt grozījumu veikšanu piedāvātajās saistībās".

203 No tā izriet, ka prasītājai, pastāvot tādiem apstākļiem, kādi ir šajā lietā, bija tiesības tikt uzklausītai par *De Beers* individuālajām saistībām, kuras Komisija paredzēja atzīt par saistošām procesā, kas tika uzsākts, pamatojoties uz EKL 82. pantu, un ka prasītājai netika sniegta iespēja pilnībā izmantot šīs tiesības, kaut gan šajā lietā nevar precīzi noteikt, cik lielā mērā šāda tiesību neievērošana varētu būt ietekmējusi Komisijas lēmumu.

204 Tādējādi prasītājas pirmais pamats, kas tika izvērtēts pilnības labad, arī ir pamatots.

205 No iepriekš minētā izriet, ka Lēmums ir jāatceļ.

Par tiesāšanās izdevumiem

206 Atbilstoši Pirmās instances tiesas reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar prasītājas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) atcelt Komisijas 2006. gada 22. februāra Lēmumu 2006/520/EK par procesu saskaņā ar [EKL] 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta COMP/B-2/38.381 — *De Beers*);

2) Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina *Alrosa Company Ltd* tiesāšanās izdevumus.

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2007. gada 11. jūlijā.

Sekretārs Priekšsēdētājs

E. Coulon H. Legal